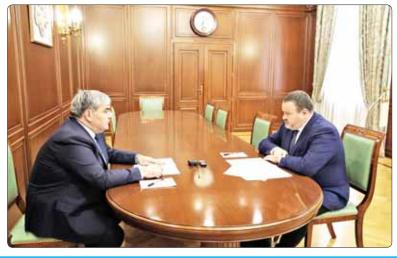
ЦІыхухэм зэрахуэщхьэпэ лэжьыгъэ

№138 (24.576) 🍨 2023 гъэм щэкІуэгъуэм (ноябрым) и 18, щэбэт 🜘 Тхьэмахуэм щэ къыдокі 🗶

КъБР-м щыlащ УФ-м лэжьыгъэмкіэ и министр Котяков Антон. КъБР-м и Ізтащкъ Куэкіуэ Казбекрэ хьэщіэмрэ тепсэлъыхьащ республикэм «Демографие» льэпкъ проектыр зэрыщагъэзащіэм епха Іуэхугъуэхэм. Гулъытэ нэхъыбэ хуащіащ Жылагъуэ фонрым иригъэкіуэкі лэжьыгъэхэмрэ «Піалъэ кіыхьым тещіыхьа дэізпыктъуныгъэ» къызэгъэпэщын зэрыхуеймрэ.

«ПРЕЗИДЕНТ Путин Владимир ищіа жэрдэмхэм я фіыгъэкіэ, ціыхухэм яіэрыхьэ жылагъуэ дэіэлыкъуныгъэм нэрылъагъуу хэхьуащ, псом хуэмыдэу сабий зэрыс унагъуэхэм. КъБР-м сабий ахьшэ ират къалъхугъащіэхэм щегъэжьа-уэ илъэс 17 ныбжыым къриубыдохэм. Алхуэдэхэм я бжыгъэр мин 14 мэхъу. Псоми ээхэту ират мылъкур сом мелард 11-м нос, ахэр федеральнэ бюджетым къыхагъэкіри, республикэм и мылъкум щыщи халъхьэж.

КъинэмыщІауэ, зи улахуэр бюдже-

тым къыхэкі Іэнатіэ пэрытхэм я улахуэм мы гьэм ещанзу проценти 10-кіэ хэдгьэхъуащ, щіынальэм иіэ хэхъуэр кьэдгьэщхьэпэурэ. Щэнхабээм, спортым, егъэджэныгьэм, кіэльыпльыным епха ціыхухэр лэжьыгьэм зэрыдедгъэхьэ

И уасэр зы тумэнш

узыншагъэм кіэлъыплъыным епха ціыхухэр лэжьыгъэм зэрыдедгъэхьэхын ізмалхэр къыдогъэсэбэп. Республикэм тхьэмыщкізу щыгохузмя ябжыгъэр 2018 гъэм елъытауэ, 2022 гъэм проценти 7,8-кіэ нэхъ мащіэ хъуащ. Лэжьапіз зимыізхэм я мыгъэм фокіадэм и кіэм ирихьэлізу процент 1,0-кіэ хэщіащ. Илъэс илэкіэ ар процент 1,9-рэ хъурт. Пэжьыгъэмрэ социальнэ зыхъумэжыныгъэмкіэ министерствэм и гъусэу, лэжьапіэншагъэр дяпэкіи зэрыдгъэмащіаным и ужь дитш.
Уней хьэрычэт Іузхухэм зезытхэм я

Уней хьэрычэт Іуэхуээм зезытхэм я бжыгъэми хэхъуащ, псом хуэмыдэу я щхьэ хуэлэжьэжээм - ахэр ціыху мин 70-м нос. Хьэрычэтыщіэхэр гугъу емыхьын хуэдэу, хабээм зэхъуэкіыныгъэхэр хыдолъхьэ.

«Демографие» лъэпкъ проектым и фіыгъэкіэ Іуэху куэд зэфіэдгъэкіащ», - щыжиіащ зэіущіэм Кіуэкіуэ Казбек.

Котяков Антон ирагъэблэгъащ икіи щагъэгъуэзащ Сабийхэм я узыншагъэр щрагъэфізкіуэж «Нэмыс» іуэхущіапіэмрэ жылагъуэм зыщіэгъэкъуэным хухэхауэ Къэщкъэтау дэт центрымрэ я лэжьыгъэм.

Узыншагъэр хъумэныр къызэрызэрагъэпэщыр

КъБР-м и Парламентым и Унафэщі Егоровэ Татьянэ щэкіуэгъуэм и 16-м зи чэзу зэіущіэр иригъэкіуэкіащ.

АБЫ законопроект зыбжанэм зэхэуэкіыныгьэхэр щыхальсьаш, къищынэмыщіауэ, «Правительствэм хухах сыхьэтым» хыхьэу, Къэбэрдей-Балъкъэрым медицинэ дэіэпыкъуныгьэр къызэрыщызэрагьэпэщ щіыкіэр зэрырагьэфіакіуэм щытепсэльыхьаш.

Депутатхэр арэзы техьуащ

депутатхэр арэзы техъуаш, Эльбрус районым и суд ІуэхущІапІэ №2-м и зэзыгъэкІуж хеящІэм и къулыкъум **Coraeвэ Элинэ** агъзувыну къызэрагъэльэгъуам.

Зэlущізм къыщащтащ «Къобэрдей-Балъкъэрым и зыужьыныгъэм ахъшэ хэзылъхьэ lyахущапізхэмяхэхъуэмщхьэшатыкі налогыр яхуэгъэмэщіэнымрэ ізнатізхэм я мылъкум тель налогымкіз хуэгъэкіуатэ яіэнымрэ теухуауэ» КъБР-м и законым и Іыхьэ 3-м, «КъБР-м и автомобиль гъуэгухэмрэ гъуэгу лэжьыгъэхэмрэ» КъБР-м и Законым халъхьэну зэхъуэкіыныгъэхэм.

«Іузхущіапізхэм я мылькум теухуа налогым и Іузхукіз» КъБР-м и Законым и Іыхьэ езанэмрэ етіуанэмрэ зэхъузкіыныгъзхэр хэлъхьэным теухуауэ» КъБР-м и законым и проектым и гутьу щищіым, КъБР-м и Парламентым Бюджетымкіз, налогхэмрэ финанс Іузхухэмкіз и комитетым и унафэщі Афэщіагъуэ Михаил жиіащ дэфтэрыр зэрагъзхьэзырар «УФ-м и Налог кодексым и Іыхьэ езанэмрэ етіуанэмрэ, къэралым нэгъуэщі и законодательнэ актхэмрэ зэхъуэкіыныгъэхэр хэлъхьэным теухуауэ» Федеральнэ Законыр къызэращтам ипкъ иткіз. Къэпсэлъам къызэрыхигъэщамкіз, зи гутъу ящі

налогым и процентыр 0,3-уэ ягъэувынущ.

«Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм дыкъэзыухъуреихь дунейр щыхъумэным и Іыхьэ 3-м кльъэь эзъхызызтыч законым и Іыхьэ 3-м калъхъэ зауъуакІыныгъэхэр ягъэхьэзыращ «УФ-м и законодательнэ акт щхъэхуэхэм зэхызакІыныгъэхэр хэлъхьэным и ІуахукІэ» ФЗ №449-р 2023 гъэм шыщхъзуІум и 4-м къызэращтам илкъ иткІэ. КъБР-м и Парламентым Мэкъумэш ІэнатІэм кІэ, щыуэлсыр къэгъэсэбэлынымкІэ, экологиемрэ дыкъэзыухъуреихъ дунейр хъумэнымкІз и комитетым и унафэщІ текІушэ Артур зэрыжиІамкІз, ар хуэгъэзащ щІыуэпсым зараныгъэ кызхуэзыххэр щызэтрихьэ щыпізхэр гъзбелджылынымрэ ахэр гъзбелджылынымрэ теухуауз хабэзхэр зэрызэрагъэзахуэм, икІи а Іуэхур пщэрылъ щащі щІынальэ унафэщіхэм.

Депутатхэм къвщтащ «Ціыхухэмрэ я хьэпшыпхэмрэ къызэрырашэкіыр къызэрызэрагъэпэщ щіыкізм теухуауз» КъБР-м и законым и проектыр. КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмрэ щіалэгъуалэм я Іузхухэмкіэ и комитетым и унафэщі

КъБР-м и Парламентым Егъэджэныгъэмкіэ, щіэныгъэмуэ щіалэгъуалэм я іуэхухэмкіэ и комитетым и унафэщі кетъэджэныгъэм теухуауэ» КъБР-м и Законым и іыхьэ 5-м халъхьэ зэхъузкіыныгъэхэм. Къэпсэлъам зэрыжиіамкіэ, дэфтэрыр ягъэхьэзыращ «Сарий зеиншэхэмрэ адэ-анэя аный шіэмытхэмрэ къэралым зэрызащіигъакъуэ іэмалхэм дыщіагъум теухуауэ» Федеральнэ Законыр къызэращтам ипкъ иткіэ. Абы тету къыхалъчы КъБР-м и Правительствэм и пщэрылъхэм дыщіагъуну сабий зеиншэхэму, адэ-анэ зыщхьощымытхэм, апхуэдохэм

ящыщу зи узыншагъэм сэкъат и ахэм, а ащагъэ зэгъэгъузтыными в программэмка еджэхэм тхылъхэмрэ зэрытхэ амэпсымэхэмрэ къызэращыхунумрэ мазэ къс къэралыы зэрызащигъакъуэ ахъшэр зыхуэдизынумрэ игъэбелджылыныр.

Республикэм ціыхухэм щагьуэт медицинэ дэіэпыкъуныгьэм зэрызыщрагьэужьым теухуауэ зэіущіэм къыщыпсэльащ КъБР-м узыншагьэр хъумэнымкіэ и министр Къалэбатэ Рустам.

КъБР-м и Парламентым и Унафэщі Егоровэ Татьянэ къыхигъэщащ къвізта Іузхум мыхьэнэшхуэ зэриіэр, абы сыщыгъуи я нэіэ тетын зэрыхуейр.

- Урысей Федерацэм и Президент Путин Владимир и Зэрызыхуигьазэхэм ильэо кьэс кьыщыхегьэщ узыншагьэмкlэ Ізнатіэм зэрызегьэужьыпхээр, ціыхухэм медицинэ Іузхутхьэбзэхэр нэхъыфly зэрагьуэтыну Ізмалхэр егьэфізкіуэныр, - жи-Іащ Егоровэм. - Шэч хэмылъу, ди республикэм абыхэм ятеухуауэ куэд щызэфіаг-ьэкі, сымаджэщуэмрэ поликлиникэхэмрэ зэг-ьэпэщыжын хуейми, щіахэр яухуэнми, иужьрей мыяпсымэхэмкіэ ахэр къызэгьэлэщынми, Іэщіаг-ьэліхэр гьэхьэзырынми, нагуэщіхэми ехьэліауэ. УФ-м узыншаг-ьэр хъумэнымкіэ и министр Мурашкэ Михаил иджыблаг-ыэ къэбэрдей-Балък-эрым лэжьыг-ы јузукіз къыщыкіуам къыхиг-ьэщащ республикэм узыншаг-ыэр хъумэнымкіз и Ізнатізм зэхуэкіыныг-ыфіхэр зэриіэр. Ауэ, дауи, дызэлэжьыпхьэхэр иджыри щыіэщ.

наттэм зэхьуэкіыныгьэфихэр эриліэр, Ауэ, дауи, дызэлэжьып-хьэхэр иджыри щыізщ. Къалэбатэ Рустам къытеу-выіащ республикэм и къуа-жэхэмрэ жылагьуэ нэхь пхыдахэмрэ медицинэ дэіэпы-къуныгьэр зэрыщагыуэтым, узыншагыр эхьумэнымкіэ ізнатіэр егъэфізкіуэным теухуауз ирагъэкіуэкі Іуэхухэм, ціыхухэр нухьыбэ зэрыліыкі узыфэхэм, нэгъуэщіхэми.

Министрым къызэрыхигъэщамкіэ, «КъБР-м Узыншагъэр хъумэнымкіэ Ізнатіэм зыщегьзужьын» къэрал программям хуках ахъшэр мы гъэм сом
мелард 16-м щіигъуащ, апхуэдум иужьрей илъэситхум
хуэдищіь нахъыбэ хъуащ ціьху
щхьэхуэхэр хуэгъэкіуатэ яізу
хущхьузхэмкіэ къызэрызэратээлізмкіэ я Іуаху зытеты
тэылізмкіэ я Іуаху зытеты
тэмкіч за узху зытеты
тэмкьигъэлъэгъуащ «Земский
доктор» программэмкіэ мы
зэманым дохутыррэ медицина
лэжьакіузу 150-м нэблагъз
къуажэхэм лэжьакіуэ зэрыкіуар.

куар.
Депутатхэм министрым ул-Щэхэр иратащ, ІэнатІэм и лэжьакІуэхэм я улахуэм, цІыхухэр и чэзум я узыншагъэм кІэльыгъэпльыным хуэгъэзауэ зэфІагъэкІым, медицинэ ІуэхущІапІэхэм нэхъыф)у къальыгэ ІзщІагъэлІзэр къызэрырашалІэм, нэгъуэщІхэми ятеухуауэ.

БАГЪЭТЫР Луизэ.

Депутатхэм я жэрдэм

ЩхъуантІагъэр нэхъыбэ мэхъу

КъБР-м и Парламентым и депутатхэмрэ абы и лэжьа-кlуэхэмрэ жыгыщlэхэр ха-сащ, Хабээубзыху орган нэхъыщхьэр къызэрызэрагъэ-пэщрэ илъэс 30 зэрырикъум и щіыхькіэ.

- ЖЫГ хэсэным мыхьэнэшхуэ иІэщ, ар цІыхум ЩІым щигъэзащІэ къалэн инщ. ЦІыхур къэзыухъуреихьыр щхъуантізу щытыным, щхъуантіагъэхэр хисэным и сэбэпынагъыр къыпхуэмылъытэным хуэдизщ, зэрыгурыІуэгъуэщи Ахэр Шым тхьэмбылу жыпІэ хъунущ, дэ дызэрыбауэраш. Апхуэдэ дыдэуи псэущхьэ, къуалэбзу куэдым я унэщ.

Ипъэс . 30-м къриубылау КъБР-м и Парламентым и де путатхэм жыг куэд хасащ, апхуэдэ Іуэхухэм зэрыхуэ-жыджэрыр нэрылъагъуу. Ди махуэшхуэм зэрызыхуэдгьэ-хьэзырым и зы Іыхьэщ нобэ едгъэкІуэкІа Іуэхури, - жиІащ КъБР-м и Парламентым и Унафэщі Егоровэ Татьянэ.

Мызыгъуэгум амур бархат жыгминрэ ныкъуэрэ хасащ. КъБР-м щыуэлс хъугъузфыгъуэхэмрэ экологиемкіэ и министр Шаваев Ильяс къыхигъэщащ 2023 гъэм рестаблительно хигъэщащ 2023 гъэм рес-публикэм и мэзылъэ щ Ып Ізхэм жыгы щ Із мин 350-рэ зэры-щыхасэр, ильэсищ лъандорэ мелуаным щ Іигъу зэрагъэтіы-сар. Министрым КъБР-м и Парламентым и депутатхэмрэ абы и лэжьакІуэхэмрэ фІыщІэ яхуищІащ кърахьэжьэ Іуэхухэр сытым дежи къызэрыдајыгъым папшіэ.

даны ыым паніціэ.
Алхуэдэў щіэх-щіэхыу жыг
куэд зэрагъэтіысым и фіы-гьэкіэ, Къэбэрдей-Балъкъэ-рым исхэр зыщыгуфіыкіын
мэзыщіэ ди республикэм къы-

щыунэхунущ. **КъБР-м** и Парламентым и пресс-ІуэхущІапІэ.

Щэкіуэгъуэм и 18,

- +1917 гъэм къалъхуащ къэрал, жылагъуэ лэжьакіуэ, политик ціэрыіуэ, 1956 1985 гъэхэм КъБР-м и Унафэщіу щыта **Мэл**бахъуэ Тимборэ. ◆1928 гъэм къалъхуащ тхыдэ
- щІэныгъэхэмкІэ кандидат, КъБР-м щІэныгъэхэмкІэ щІыхь зиіэ и лэжьакіуэ Тыгъуэн Ра-
- ◆1937 гъэм къалъхуащ журна-лист, тхакІуэ, АР-м щэнхабзэмкІэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ **Багъ Нур**-

бий. **◆ 1941 гъэм** къалъхуащ композитор, Адыгэ Республикэм щэнхаб-зэмкіэ щыхь зиіэ и лэжьакіуэ

зэмкіз щыхь зиіз и лэжьакіуэ Натхьуэ Жанхьуэт. +1943 гьэм кьальхуащ компо-зитор, УФ-м, АР-м, КъБР-м, КъШР-м я ціыхубэ артист, Аб-хьаз Республикэм щіыхь зиіз и артист, АР-м и Къэрал сау-гьэтым и лауреат Нэжей Асльэн. ◆ 1958 гъэм къалъхуащ УФ-м и Хъумапіэ банкым и Іуэхущіалыу Къэбэрдей-Балъкъэрым щы!эм и унафэщ!у щыта, УФ-м щыхь зи!э и экономист **Урысбий** Хьэмидбий.

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэ-ритымкіз, Налшык пшэр техьэ-текіыу щыщытынущ. Хуабэр ма-хуэм градуси 8 - 9, жэщым граду-си 4 - 5 щыхъунущ.

Щэкіуэгъуэм и 19, *тхьэмах*уэ

- **+Гъуэгухэм** насыпыншагъэхэм хэкІуэдахэр ягу къыщагъэкіыж дунейпсо
- +ЦIыхухъухэм я дунейпсо ма-
- хуэщ +Урысей Федерацэм и Ра-

кетэдзэхэмрэ артиллерием

- рэ я махуэщ +1941 гъэм Налшык къалэм ЗыхъумэжыныгъэмкІэ и комитетым Къэбэрдей-Балъкъэр шу дивизэр къызэгъэпэщыным теухуа унафэ къишташ.
- ◆ 1942 гъэм советыдзэхэр Ста-линград деж щебгъэрыкіуэу хуежьащ, къалэр хуит къэщіы-жыным хуэунэтіа зауэшхуэм щіи-дзащ. Ар екіуэкіащ 1943 гъэм ма-заем и 2 пщіондэ.
- ◆ 1985 гъэм къалъхуащ дуней псом Іэпщэрыбанэ спорт лІэужьыгъуэмкіэ **Хьэкіырэ Атмир**. И

Дунейм и шытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык уфауэ щы-щытынущ. Хуабэр махуэм гра-дуси 6 - 7, жэщым градуси 7 щыхъунущ.

Щэк<mark>Іуэгъуэм и 20</mark>,

- Сабийм и дунейпсо махуэщ ◆Сабий дохутырым и дунейпсо
- махуэщ +1942 гъэм къалъхуащ филологие щіэныгъэхэмкіэ доктор, КъБКъУ-м и профессор, ЩІДАА-м и академик **Габуние** Зинаила
- Зинаидэ.

 + 1946 гъэм къалъхуащ КъШР-м, АР-м щыхь зиlэ я журналист, «Къэрэшей-Шэрджэс» КъТРК-м и адыгэ къудамэм и унафэщу щыта ЩакIуэ Мусалий.

 + 1952 гъэм къалъхуащ юридическэ щізныгъэхэмміэ доктор, АКъУ-м и профессор, ЩІДАА-м
- академик Мерэтыкъуэ

Дунейм и щытыкІэнур

«pogoda.yandex.ru» сайтым зэритымкіэ, Налшык уэшх къы-щешхынущ. Хуабэр махуэм градус 11, жэщым градуси 8 щы-

шеги ішімешенхі.

Лъэпкъ Іущыгъэ:

Гунэфым и нэр къаплъэми, илъагъуркъым.

Куэл шІауэ, дызэрышыгъуа-Куэд щіауэ, дызэрыщыгъуа-зэщи, Аруан щіыналъэм хиу-быдэ Псынабэ къуажэр лажьэ-шхэжу къэгъуэгурыкіуэ адыгэ жылэш, Иджыблагьэ дыщыіащ абы икіи и нобэрей теплъэмрэ ціыхухэм я эзэхтыкіямрэ гу-рыхъ тщыхъуаш, Щыгъуазэ фыхуэтщіынщ Псынабэм я къуажэ унафэщі Балъкъэр Хъэжмурат я іуэхущіафэм теу-хуауз къыджиіахэм. Пзублэу абы кізшіу шыгъчазэ лыхийхуауэ къйджитахэм. Пзуолзу абы кіэщіу щыгъуазэ дыхуи-щіащ къуажэдэсхэм я бжы-гъэмрэ псэукіэмрэ.

- Къуажэм унагъуз 400 дэсщ. ЦІъку бжыгъэкІз 1742-рэ дохъу. Мы жылагъуэр Къуэжьыкъуейм къыдакІри, мыбдеж къыщытіы-сауз щытар 1928 гъэрщ. Абы лъандэрь къуажжы жуужь зэпыту дыкъокІуэкІ, нахъыжьыфІхэр ди-
- Ізу, я щапхъэм дытету.
 Хьэжмурат, лъэпкъкіз къапщ-тэмэ, дауи, и нэхъыбэр адыгэу къыщізкіынщ.
- Къуажэм, адыгэхэм къи-щынэмыщіауэ, тырку мымащізу щыпсэууэ щытати, хуэм-хуэмурэ дэіэпхъукіахэщ, нобэкіз унадэlэпхъукlахэщ, нобэкlэ унагъуит дэсыжу аращ, адрейхэр псори ди лъэпкъэгъущ.
- псори ди лъэпкъэгъущ.

 Ціыхухар гукъеуэншэу псэун папщіз зыхуей-зыхуэфіхэмкіз тэмэму къызэгъэпэщауэ щытын хуейщ. Унагъуэхэм, дызэрыщыгъразэмкіз, токымрэ газымрэ ягъуэт. Псынабэ фізщыгъэр щызефхьэкіз, псыми щыщіз хъункъым. Фи Іузху дауэ щыт абы теухуауз?

 Ди псэукізр къызэгъэпэща зарыхъум теухуауз зојущіз ди районым щыщекіуэкіхэм деж, псыр тыншу, зэпымыууз зыіз-

Сытхэр уи псэукіэ, Псынабэ?

рымыхьэхэр щыткээусыхэкіэ, сэ зыри жызмы!зу сыщысш, ап-хуэдэ гукъеуэ ди!экъыми. Гъэма-хуэм деж ц!ыхухэр нэхъыбэу псым хуэныкъуэн хуей мэхъури, п!алъэ к!эщ!к!э щахуримыкъуи щыщ!эныгъэ къэхъуркъым. Псынш!зү псори пожари, псын ПсынщІзу псори дожэри, псыр яІэрыдогъэхьэж.

- Къуажэдэсхэм я Іуэху тэ-мэму къызэгъэпэща хъун па-пщіэ Щэнхабээмкіэ унэ дэтын, амбулаторэ иlэн, нэгъуэщі Іуэхущіапіэ зэмыліэужьыгъуэ-хэм хуейщ. Дауэ щыт фи Іуэху

хэм хүвиш, дауэ щыг үй гуэлу абы теухүдэ? - Ди амбулаторэр жыы хъуаш, Щ|эуэ тхуахууэлу дыкъагъэгугъа-щи, дыпоплъэ. Щэнхабээмк!э унэ ди!эщ. Абы щ|эблэм хуэунэт!а лэжьыгъэ мымащІэ щокІуэкІ. Абы и лъэныкъуэкІэ Аруан куейм бжьыпэр щызыІыгъхэм дащыщу ольвінзу щізьніві візлі дащінцу къыщізкіынщ. 2016 гъэм зэгъэ-пэщыжыныгъэ лэжьыгъэшхуэ щрагъэкіуэкіащи, езы унэр ныкъусаныгъэншэщ.

Къуажэдэсхэм я псэукіэр

- Къуажэдэсхэм я псэукіэр щіым зэрытеляжыхых щіы-кіэрщ мэхьыбэу зэльытар. Да-уэ къызэгъэпэща хъурэ ар?
- Аукцион зэлеуэныгъэкіэ щіыр щыргуэшкіэ мыарэзыныгъэ мымащіи къешэ. Псом хуэмыдэу щіалэгъуалэм апхуэда къахокі. Сыту жыпіэмэ, лэжьэну хуейуэ, ауэ сом зыхуэныкъуэнур ябгъэдэмылъу, апхуэдэ лъэкіыны-

гъэ ямыІэу щыІэщ куэд. Лэжьэну гукъыдэж зимыІэ къуажэм дэс туковдом: Дос жъым. Хьэулей, зи щхьэ зымыпІыжыф зыри диіэкъым, мащіэ-куэдми псори Іэнатіэ гуэр пэрыти

- Губгъуэм щІы зыщылъымы-- туогыуэм щты зыщылымы-сахэря унагъуэ хадэм илэжьыхь хъунщ, дауи, хуабэщым хадэ-хэкіхэр къыщагъэхъуу къы-щіэкіынщ. Сыт нэхъ зэлэжьхэр?

- Къэхъун къуажэрат апхуэдэ лэжьыгъэмкlэ япэ итри, датемы-жамэ, зыкlи дакъыкlэрыхур-къым. Хуабэщышхуэхэр яlэщи, я къарукіэ хъарзынэу зэрахьэж. Унагъуэхэм сыдыхьэмэ, солъагъу зы гъэм нэхърэ къыкіэльыкіуэм хагъахъуэу лэжьыгъэфі зэры-зэфіагъэкіыр.

Къуажэхэр си лэжьыгъэм теухуауэ кіэщі-кіэщіурэ къызэ-хэскіухьын хуей мэхъури, иджыпсту тіэкіу нэхъыфі иджыпсту т1экіу нэхъыфі хъуащ, ауэ гу лъызотэ щіа-лэгъуалэр, лэжьыгъэ ямы-гъуэту жаізу, уэрамыщхьэм Іузхуншоу зэрытесым, ціыхухэм лухамий правизичення на правизичника пхъэнкіийр адэкіэ-мыдэкіэ зэрыщракіутым. Фэ апхуэдэ гу-къеуэ фимыізу жыпіз хъуну? - Улъыхъуэмэ, апхуэдэ зыгуэрым

ди дежи ущыіууэнкіэ хэрнщ. Пхъэнкійй зыгуэрым губгъуэм, псыхъуэм щрикіутауэ ціыхухэм гу лъатамэ дызэрощіэри, доущий, аржылэм зэрамыдэнур, зэрымы-хъумыщіагъэр къыгурыдогъајуэ, догъэукіытэ. Ар зи Ізужьыр къытхуэмыщіэмэ, дэ езым іудохыж. Ипэ зэманхэм елъытауэ, икъукіэ нэхъ къабзэлъабзэ хъуащ цІыхухэр. Мэзхэми псыхъуэхэми цІыхум зыщагъэпсэхуамэ, я фІейр къагъанэркъым. Иджыри фівир къвгъвнэркъвім. иджыри абы хуэчьтіауэ едгъэкіуэкі лэжьыгъэхэр зэпыдгъэуркъым. Пхъэнкійй идзапіэхэр уэрамхэм тетщ, абы къищынэмыщіауэ, ткъэмахуэ къэс къакіуэурэ къэпхэм илъу машинэкіэ даш.

лем ильу машинэкіз даш.

Фи ціыхухэр нэхъыбэу зэлэжьыр хадэхэкіырш, ізщ гьэхъуным пэрытхэри фиіэ? Хъулізкіз дауэ фихъурэ?

- Ипэlуэкlэ, ветеринарыр ди гъусэу, Іэщ щхъэ бжыгъэр къзд-бжати, зэрыдгъэщІэгъуащи, щитым нэс мы къуажэ цыкlум дэсхэм яющ. Гектар 300-м нэс хъупізу диізщ. Бжэнуи мэлуи ягъэхъур мащізкъым. Кізщіу жыпізмэ, ди хъупізхэр нэщі хъур-

- Къэралым унафэ къыща-- къэралым унафэ къыща-штауэ щытащ, балигъыпам имыувауэ бынищ е нэхъыбэ зи!эхэм щ!ы хупачын хуейуэ. Абы и лъэныкъуэк!э фи !уэху дауз щыт?

- Абыкіэ ди Іуэху зытетым си щхьэкіэ срогуфіэ. Апхуэдэ уна-гъуэхэм еттын щіыи диіэщ. Щіапотъуалом, унагъуз хъуахэу зы-потъуалом, унагъуз хъуахэу зы-къытхузыгъазэхэм я лъзіур яхудогъэзащі». Итіанэ, ипэм щы-гъуз школым и япэ классу зы фізкіа димыіамэ, иджы тіукіэ нэ-

хъыбэ хъуащ. Ар унагъуэщІэхэм ягьуэт хъуа дэlэпыкъуныгъэм и фlыщlэщ. Унэ здращlыхын зылъысыпхъэхэм яlэрохьэ, ауэ тхуетыр сотыхипшіши, ар гум къоуэ. Дэ ди ціыхухэм щіым и инагъыр къызэрапщыр хадэ-хэкі къыщагъэкіыну хуабэщым и бжыгъэращи, тхуетыр тфІэма-

щіэщ. - Хьэжмурат, уи стіолыщхьэм фи къужэм теухуа тхылъ дахэ телъщ. Апхуэдэ лэжьыгъэ куэ-дым къахудэгъэкІыркъым. Фэ дауэ фхузэфІэкІа? Хэт зи фІышІэ хэлъыр?

Мы тхылъыр ди къуажэм дэс Хьэкъун Тимур и фІыщІэкІэ ду-нейм къытехьащ. Абы и мызакъуэу, къуажэ администрацэм и унэ мы дызышІэсри абы и квуэў, квуажэ администрацэм и унэ мы дызыщІэсри абы и мылъкукІэ зыхуей зэрыхуэдгъэ-зар. Апхуэдэ куэдкІэ ар сэбэп къытхуохъу.

къытхуохъу.
- Дауэ щымытами, гуныкъуэ-гъуэ гуэр зимы!з щы!зкъым, сыт нобэк!з нэхъ ухэзыгъаплъэр?
- Япэрауэ, нэхъыф! дымыщ!а, асфальт зыгедмылъхъа гъуэгу куэд димы!зжми, зыхуей хуэдмыкуэд димыгэжми, зыхуеи хуэдмыгьзээфахэр иджжыри щыгаш, Итганэ, ціыхур газ нэхъ щыхуэныгьуэ щымахуэм ар нэхъ мащіэ мэхъури, дигу кьоуэ. Ауэ ари тэмэм тхуащіыну дыкъэгъэгугъащи, фіым рышогугъ. Псынабэ къражэм и унафэщі Балькъэр Хьэжмурат депсэльа мужь жыльо и магимами къры.

иужь жылэр и машинэмкіз къызэхэджыхьащ икlи къыджиlахэм егъэлеиныгъэ зэрыхэмылъыр хьэкъыу тпхыкащ.

Адэкіи я Іуэху ефіэкіуэну, ди апэу дохъуэхъу Псынабэ

МЫЗ Ахьмэл.

ДифІ догъэлъапІэ

Адыгэ уэрэдым дамэ хуищіащ

АР-м къафэмрэ уэрэдымкіэ и «Ис-лъэмей» къэрал ансамблым мы мальэмей» къэрал ансамблым мы махуэхэм концерт щет республиками, гыунэгы хэгьэгүхэми. Ар теухуащ Урысей Федерацэм, Адыгейм, Къэбэрдей-Балъкъэрым, Къэрэшей-Шэрджэсым я цыхубэ артист, Кубанымрэ Абхъазымрэ гъуазджэхэмк!э щыхь зи!э я лэжьак!уэ, «Зэныбжьэгъугъэм и орденыр», «Адыгейм и щыхь эмедалыр, Дунейпсо Адыгэ Хасэм и дамыгъэ нахыщкъэр уФ-м, АР-м я Къэрал саугъэтыр зыхуагъэфэм, Кавказ Ищъэрэм, Урысей псом щыц!эры!уэ композитор, АР-м къафэмрэ уэрэдымк!э и «Ислъэмей» къэрал ансамблым и хуоожественнэ унафэщ! Нэхей Аслъэн дожественнэ унафэщі Нэхей Аслъэн Къасым и къуэм и ныбжьыр илъэс 80 зэрырикъум. Абы ехьэліа пшыхь дазэрырикьум. Акон едолга пшыла да хэхэр, зэхыхьэхэр къызэрагьэпэщ Нэхейм теухуа псалъэ гуапэ куэд жа!э. Ди гуапэу «Адыгэ псалъэми» тыдодзэ лъэпкъыл! зэчииф!эм теухуа тхыгъэ.

НЭХЕЙ Аслъэн езыр къыщалъхуа Адыгейм и мызакъуэу, Къэбэрдей-Балъкъэрми нэгъуэщ щІыпіэ куэдми къыщаціыху. Ар ціэрыіуэ зыщіар, дауи, и ізщіагъэм хуиіз іззагъэрш. Аслъэн и ціэр адыгэ тхыдэм дыщэлскіэ хитхащ Адыгейм и япэ льэпкъ оперэмкіэ, абы къызэригъэлэща, нобэ Адыгейр зэрыгушхуэ «Ислъэмей» ансамблымкіэ. Нэхейм и іуэхущіафэхэмкіэ лъэпкъ щэнхабээм эрегъэужь, хэгъэгужырэ къэралхэмрэ зэхуаіэ ээпыщіэныгъэхэр ирегъэфіакіуэ, къыдэкіуэтей щіэблэр фіым, дахэм, гъуазджэм хуегьасэ. Абы и гъащіэ псор зыгрихухуар ди льэпкъ профессионалыз музыкэм зегъэужьы

профессиональнэ музыкэм зегъэужынынрщ. Ар икъукіэ Іуэхушхуэщ. Псом хуэмыдэу Нэхейм и Іздакъэщіэкіхэм иджыпсту мыхьэнэшхуэ яlэщ, иужьрей илъэ-сипщiхэм макъамэ мыхьэнэншэ куэд ду-нейм къыгехьэ зэрыхъуам телщiыхьм, ор нэхъыбэ дыдэу къызыфlэlyэхухэм ящыщщ Аслъэн. Абы сытым дежи жеlэ компози-торхэр, тхакlуэхэр европей мардэхэм иза-

торхэр, тхакіуэхэр европей мардэхэм изагьзугьэхьэзырын зэрыхуейр, дильэпкьым гъуазджэ нэс иlэну зэрьхуэфащэр. Пэжьыгъз купщіафіэкіэ гъэнщіа гъузгуана къызэринэкіащ композитор ціэрыіуэм. Абы гъуазджэм и лэжьакіуэ ціыху къызэрыхэкіынур гурыіуэгъузу къыдэкіуэтеящ. Адыгэ Республикэм и Теучэж районым хыхьэ Джыджыхьэблэ къыщытхуащ Аслъэн, бынунагъуэшхуэм къыщальхуащ. Зауз нэужь лъэхъэнэм ціыху хэр гугъуехь куэд хэта пэтми, сабиигъуз насыпыфіэ иlауз къелъытэ. Пэщіэдзэ классхэм щышіэсым фіыуз еджэрт, усэ итхырт. Тізкіу нэхъ къыдэкіуэтея нэужь, уэрамым щагъззащіэ макъамохэм хуабуэрамым щагъэзащ!э макъамэхэм хуаб-жьу дихьэх хъуащ. Абы щыгъуэм ще-гъэжьауэ нотэ зы-тlу нэхъ емыдаlуэу макъамэр зыхуэдэр къицыхуфырт. Дауи, ар композитор хъуну и пщыхьэп и къыхэхуэр-тэкъым, ауэ апхуэдизк э макъамэм дитэкъым, ау́э а́пху́эди́зкіэ макъамэм́ ді́ихьзх хъуати, клубхэм щылажьэ гупжьей зэмылізужьыгъуэхэм кіуэурэ макъамэ ізмэпсымэ псоми еуэфу зригъэсат. Иужькіэ, дзэм къулыкъу щищіэну щыдамам, и япэ уэрэдхэр абы щитхащ. Армэ нэужьым музучилищэм щеджащ, Шаповалов, Менъшин, Маркарьян, нэгъуэщіхэми ягъэсащ. Итіанэ Щэнхабзэмкіэ институтым щіэтіысхьащ, 1978 гъэм Тбилиси къэоал консерваторэм кічаш.

Тбилиси къэрал консерваторэм кІуац. Мис абдежщ къыщежьэр гъуазджэ нэхъ хэlэтыкlам щиlа ехъулlэныгъэхэр. Тбилиси консерваторэм щыщІэсым фІыуэ лиси консерваторэм цыщэсым фызуэ егупсысауэ езым и лъагъуэ къыхихыжащ Аслъэн. Абы къыгурыlуащ зи ужь ихьа lyзхур къыгузхыпіэ имыізу къызызхакіа льэпкъым, абы и тхыдэм, и бээм зэрегхар. Апхуэдэ щіыкіэкіэ и іздакъэщіэкіхэм яГэну классикэ теплъэр къыхихри, лъэпкъ

я вы классика тепльэр къыхихри, лъэпкъ купщірри щіилъхьэжащ.
Гъуазджэм къыщикіуа гъуэгуанэр тыншу щымытами, ар гугъуехьым иригьэкіуэтхэм зэи ящыщакъым. Абы кърикіуари нэрыльагъущ. Ильэс 25-рэ и па абы къызэригъэпэщащ къафэмрэ уэрэдымкіз «Испъэмей» ансамблыр. А ансамблым хуэдэ адыгэм и ізкъым. Сыт щхъэкі эжыпізмэ, ар Нэхейм игу къыщыкіам зыхеяр шіыххэм я аргу зезыгъэужьын анчеяр шіыххэм я аргу зезыгъэужьын анч хуелр цыхухэм я нэгу зезыгъзужын ан-самбылтэкъым, атІэ адыгэ щэнхабээм и сам гъзщІзгъуан - уэрэд ІуэрыІуатэр къэзыгъэщІэрэщІэжын гупт. Апхуэдэуи

къыщІэкІащ. Нобэ ар зы гуп лъэрыхь хъуащ, дуней псом я нэхъ утыку ехьэжьами хуэфэщэну.

и хуэфэщэну. «Иджырей ансамблыр си псалъэр ны-эргидом кънзыгурыlvэ, зэчий зыб-«иджыреи апсамолыр си псальар пы-къуэжы1эу къызыгуры1уэ, зэчий зыб-гъэдэлъ, лэжьэным хуэмыщхьэх ц1ыхухэу зэхэтщ. Нобэ доллар мин бжыгъэ зи уасэ

зэхістш, Нобэ доллар мин бжыгьэ зи ўасэ микрофонхэр къыдощэхуф, фащэ щад цех, зыхуей хуэгьэза студие ди!эш, европей жыпкъэхэм изагьэ уэрэдхэр, макъамэхэр идогьэтхыф», - же!э Нэхей Асльэн. «Исльэмейм» мызэ-мытlәу концерт щитащ Тыркум, Иорданием, Израилым, Германием, Грецием, Инджылызым, Италием, Польшэм, Чехым, Урысейм и къалэ зэмыл!эужьыгъуэхэм. Цыхубэ уэрэд-хэмоэ къафэмк! Эдыгейм и къэрал анзэмылізужыігъузхэм. Цівкуюз уэрэд-хэмрэ къафэмкіз Адыгейм и къэрал ан-самблыр республикэм и псэкупсэ щэнхаб-зэр зыгъэдахэш, зыгъэбейш, Лъэпкъыр зэрыгушхуэ ансамблыр нобэ дунейпсо щэнхабэзм и курыкупсэм итш, дызэры-гушхуэ зэфіэкірэ теплъэрэ иізу.

Уасэ хуэщІыгъуейщ ансамблым макъ зыбжанэу зэщІэжьыуэу жиІэ уэрэдхэм. ЦІыхубэ уэрэдхэр ар жанр щхьэхуэщ икІи зыожалыу эмектрородун иктиги дівхубо уэрэдхэр ар жанр щхьэхуэщ иктиг льэлкъым и псэщ. Абы и тхыдэр, и гупсысэр, игу зэрыгъур, и бзэр, и гум и къеуэкіэр зыхэпльагъуэр уэрэдыжьэрш, «Ислъэмейм» и къалэн нахъыщхьэр ди адэжьхэм къытхуагъэна щэнхабзэ хъугъуэфІыгъуэр хъумэнырщ, ар къыдэкІуэ тей щіэблэм ябгъэдэлъхьэнырщ, адыгэ щэнхабзэр дуней псом къыщегъэціы-

Пъэпкъ оперэ зэријэмкіэ япэ къэсым льзыкь опера зарилэмна яна квасым аигьащагьуафынукъым. Аслъэн апхузда хъугъуафіыгъуэкіа къытхуаупсащ адыгэм. Абы и іздакъэщіакіхэм я льаганізу къэпльыта хъунущ Мэшбащіа Исхьэкъ и романымкіа итха «Раскаты далекого грома» оперэр. «1980 гъэхэм я пэщірдзэм, Тбилиси консерваторэр къы-щызухым, стхащ оперэр. Абы лъандэры илъэс щэщіи дэкіыжауэ, 2011 гъэм Адыгэ ильзе шэщій рэкыжауз, 2011 і зам Адыі з Республикэм и утыку къисхьащ си Ізда-къэщізкіыр. Ди республикэм и щэнхабэз гъащізм хэт нэхъ Ізэзхэм я къару халъ-хьащ мыбы, артисти 100-м нэблагъэ хэ-тащ. Оперэм льабжьэ хуэхъуар XVIII ліз-щіыгъуэм и кізм, 1796 гъэм Адыгэ хэкум щекІуэкІа Бзиикъуэ зауэрш, ар ди тхыдэм и напэкІуэцІ нэхъ гуузхэм ящыщ зыщ. Тбилиси консерваторэм и япэ курсхэм

сыщіэсу произведенэ нэхъ ціыкіухэм зес-пщытащ, ауэрэ си зэфіэкіым хэзгъа-хъуэурэ нэхъ иныіуэхэри стхащ. Иужькіэ сызэджа псори къызэрызэщІэскъуэжын сызаджа псори къызарызащіэскуэжын жанру оперэр къыхэсхат. Абы и сюжетыр куэдрэ къэслъыхъуащ сэ. Япэу поэмэ къыхэсхын си гугъащ, ауэ Мэшбащіэ Исхъэкъ и «Бзикъуэ зауэ» романым адыгеибээкіэ сыкъызэреджэу, ар лъабжьо сщіыну тезухуащ. Тхакіуэм сыхуэзэри, дызэгурыіуащ дызэдэлэжьэну. Абы щыгъуэм хуабжыу къыздэ!эпыкъуащ консерваторэм сыщеэыгъэджахэр. Романыр и лъабжьую оперээм либоеттэ хузаытхар Куолъабжьзу оперэм либреттэ хуэзытхар Куржы Республикэм гъуазджэхэмкіэ щіыхь зиіз и лэжьакіуэ Абашидзещ.

Сэ къызэрыслъытэмкіэ, лъэпкъым оперэ иіэныр фіыгъуэшхуэщ. Сыт щхьэкіэ жыпіэмэ, ар уи щэнхабзэм и лъагагъыр, фіагьыр, куууагъыр къэзыгъэлъагъуэщ. Нэгъуэщіу жыпіэмэ, лъэпкъыр лъэпкъыу зэфізувэнымкіэ, абы и щэнхабзэр хъума хъунымкІэ мыхьэнэшхуэ зиІэ лэжьыгъэш

ИлъэситІ ипэ «Раскаты далекого грома» оперэм и концерт «Ислъэмеймрэ» симфоние оркестрымрэ зэдагъэзащІзу утыку фоние оркестрымрэ задагъэзащізу утыку къитхьащ. Иужькіэ адыгэ оперэм и партирурэр къыдэзгъэкіащ. Оперэр нотэкіз тауз къыдэгъэкіыныр ди республикэм и гъуазджэ дунейм мыхъэнэшхуэ щызиіз јузуущ. Сыт щхъэкіз жыпізмэ, а оперэр иджы дэнэ щіыпіи щыбгъэзащіз хъунущ, иджы дэлэ цынги дыогызаацы хыргум, тъуазджэмкіэ еджапіэхэм», - жеіэАсльэн. Тхакіуэм зэхиха е и гъащіэм щыщ Іуэху-

гъуэ гуэр хъыбаркіэ къыщиіуэтэж къохъу, усакіуэм и гум щыщіэ куэд усэ сатырхэмкІэ ди пащхьэ кърехьэ, апхуэдэ дыдэу макъамэтхми и гурыщізхэр хелъхьэ и ізда-къэщізкіым. Нэхейм и сабиигъуэр и нэгу къыщіззыгъэхьэж, ар щыкіуа адыгэ жылэр, сабиих зыпПа и анэр игу къэзыгъэкПыж ІздакъэщІэкІщ «Сабиигъуэ жыжьэм и ма-къамэхэр» триптихыр. Ар гущэкъу уэрэдкъамахэр» триптихыр. Ар гущэкъу уэрэд-кlэ къыщlедзэ - «Гуащэгъагъ и гъыбзэ», абы къыкlэльокlуэ «Сабиигъуэ жыжьэм и макъамэхэр» композицэр, ещанэ Іыхьэр «Раскаты далекого грома» оперэм щыщ «Зыгъэлъэт» къафэращ. «Си макъамахэм нобэрей си дуней еплъыкlэри я лъабжъащ, ахэр гур дэзы-шейхэу схужыlзнукъым. Сыт щхьэкlэ жыпlэмэ, ар философым и музыкэщ. Ар эрызахэт нотэхэр языныньтухэхм деж

жыпізмэ, ар философым и музыкэщ. Ар зэрызэхэт нотэхэр языныкъуэхэм деж апхуэдизкіз нэщхьейш, гупсысэ, гукъькіых куэд яхэльщи, концертым сыщізоу сыщедаіуэкіз, си нэпсыр щысхуэмыіыгь жысхуохуз», - жеіз абы. Аслъэн хуэдэ ціыху лъэрызехьэхэрщ лъэпкъым зезыгъэужьри, зэкъуэшыныгьар зыгъэбыдэри, зэпыщізныгъэхэр зыгыэльэщри. Ар сытым дежи быдзу къыпыщіащ Къзбэрдейм. Абы къежьапіз хузхьую адыгэ композитор цізрыіуз Хьэхохьую адыгэ композитор цізрыіуз Хьэхамы параму парыну за парын къыпыщащ Къзбэрдейм. Абы къежьапіз хузхъур адыгэ композитор ціэрыіуз Хьјупэ Джэбрэіилрэ Аслъэнрэ Тбилиси зэрыщызэдеджарш, абы лъандэрэ ахэр зэрызэныбжьэгъурщ. 1983 гъэм къышыщіздзауз зы илъэси къэмынэу Налшык къакіузу щытащ ар, ныбжьэгъуу иіащ Къардэныр, Молэр, Хьэхупащіэр, Хьэіупэр... Зэдэлажьэрт, зэныбжьэгъут, Композиторхэм я союзым и пленумхэм зэгъусэу хэтт, Москва кіуэрти, концертхэр шатыют, абыхэм къатетхыхьыр куэдт.

твусэу хэті, москва кіуэріні, концертхэр щатырт, абыхэм къатетхыхыыр куэдт. 1992 гъэм «КъБР-м гъуазджэхэмкіэ щіыхь зиіэ и лэжьакіуэ», 2013 гъэм «КъБР-м иціыхубэ и артист» ціэ лъапіэхэр хуагъэфэщащ Нэхей Аслъэн. Къэбгъэ-лъагъуэмэ, ди нэхъыжьыфіхэм я фіыльагъуэмэ, ди нэхьыжыьфіхэм я фіы-гъякіэ, щэнхабзэ и лъэныкъуэкіэ зэпы-щіэныгьэфіхэр диіэщ, Хьэјупэм и концер-титі Мейкъуалэ щекіуэкіащ, Нэхущ Чэрим Оскъур Ольгэ, Тут Заур сымэ Адыгейм фіыуэ къыщальагъуу, пщіэшхуэ къыщы-хуащіу алхуэдэщ, «Кабардинка»-р зы-пащі щыіакъым. Алхуэдэ дыдэу АР-м и щэнхабзэм и лэжьакіуэ ціэрыіуэхэр ди деж къокіуэри концерт щат. А зэпыщіэны-гьэхэр фыш, дахэш, быдэш, зи щіалэ-гьуэхэм дяпэкіэ къыпащэн хуейщ. Куэд яхузэфіэкіаш ди нэхъэмыьфіхэм. Пса-льэм къыдэкіуэу жыпіэмэ, Мейкъуалэ гъэ льэм кыдэкіуэу жыпізмэ, Мейкьуапэ гьэ къэс щекіуэкі Адыгэ щэнхабээм и дуней-псо фестивалыр зи жэрдэмыр Нэхей Ас-льэнщ. Иджы и хъуэпсапіэщ адыгэ композиторхэм я фестиваль зэхишэну. «Ди жагъуэ зэрыхъунщи, нэхъыжьхэм ящыщу къэнэжар мащіэщ, ди іэщіагъэм хуеджэквэнэжар мащгэш, ди гэщга вэм хуеджэ-ну хуей щыгэхэхэкэм. Ауэ зэманым сы-тым дежи декlуу щытынур музыкэ лъагэ-ращ, классикэрщ. Зэпыщ!эныгъэ ди!эщ, дыпсэухуи ди!энущ, нэхъышхьэр мис а классикэм дихьэх щ!алэгъуалэ къытщ!э-хъуэнырш», - же!э Аслъэн.

хьуэнырщ», - жегэ Астээн. Композиторхэм, музыкантхэм я бынхэм адэм и ГэщГагъэр къыщыхахыж куэдрэ урихьэлГэркъым. Ауэ Аслъэн и къуэ Азэмэт адэр игъэгушхуащ зэрыбгъурыу-вамкГэ. Ильэс куэд щГауэ ээгъусэу зэдолажьэ, зэдотхэ ахэр. И адэр Тбилиси консерватором шышІосым, абы къепха школым щеджащ Азэмэт, итТанэ Мейкъуапэ ГъуазджэхэмкІэ дэт училищэр къиухащ, Адыгей къэрал университетым и макъамэ-педагогикэ къудамэм щеджащ. Иджыпсту «Ислъэмей» ансамблым и художественнэ унафэщіым и къуэдзэу мэлажьэ, макъамэ етх, цІыхубэ уэрэдхэм аранжировкэ яхуещІ. Нэхей Аслъэн и Іэдакъэщіэкіхэм япэу едаіуэр, зэпкърызы-хыр, фортепианэкіэ зыгъэзащіэр Азэ-мэтщ. «Хьэгъэудж и зэхуэкіуэ» рапсодиер

мэтш, «хьэгьэудж и зэхуэкіуэ» рапсодиер аращ Аслъэн зыхуитхар. Аслъэн и симфоние музыкэмрэ уэрэд-хэмрэ Іэгуауэшхуэхэр щыхуаІэтащ Греци-ем, Италием, Германием, Инджылызым, тыркум, Иорданием, Израилым, нэгъуэщі Пыркум, Иорданием, Израилым, нэгъуэщі щіыпіэхэм. И ціэр щаіэт адыгэ дунейм, къэрал куэдым. Абы и дежкіэ нэхъыщхьзу сыт щыгъуи щытар иджыри къонэж: фІагълъагэзиІэадыгэмакъамэцІыхубэм я деж нихьэсынырщ, ар цІыхухэм къа-

гурыіуэ, яфіэфі ищіынырщ НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ, Адыгэ Республикэм щіыхь зиіэ и журналист.

ПщІэншэу ядэІэпыкъунущ

Урысей ФССП-м и Управ-ленэу КъБР-м щыІэм юридическэ дэlэпыкъуныгъэхэр цlыхухэм пщlэншэу яриты-нущ Сабийхэр хъумэным и дунейпсо махуэр щагъэлъапіэ щэкіуэгъуэм и 20-м.

КЪЭБЭРДЕЙ-Балъкъэрым и суд приставхэр хыхьэнущ Са-бийхэр хъумэным и махуэм хуэщlа «Пщlэ зыщlамыт юри-дическэ дэlэпыкъуныгъэм и махуэ» махуэ» урысейпсо Іуэхум. ЛэжьакІуэхэм Урысей ФССП-м и ІэнатІэкІэ зыхэІэбэ хъуну упщІэхэм жэуап иратынущ. Къапштэмэ, республикэм зышагъэгъуэзэшыпсэухэм фынущ зыхэхуа Іуэхур зэфіэха зэрыхъунум хуэгъэзауэ щыІэ

къэрал хабзэхэм. Урысей ФССП-м и Управленэу КъБР-м щыІэм чэнджэщхэр щратынущ 2023 гъэм щэкlуэ-гъуэм и 20-м, сыхьэти 9-м щыщlэдзауэ сыхьэт 18 хъуху мы хэщІапіэхэм: Налшык къ., Арманд Инессэ и уэрам, 43, а, КъБР-м щыіэ УФССП-м и Налшык къалэ къудамэм; Налшык къ., Къэбэрдей уэрам, 202, б, апхуэдэуи Мэлбахъуэ Тимборэ и цірр зезыхьэ Къэрал лъэпкъ библиотекэм - сыхьэти 10-м къыщыщіэдзауэ 12 пщіондэ. Налшык къалэ, Нэгумэм и уэрам, 42.

ФІым хуаущий

«Урысейм и сабийхэр-2023» Іуэхум и етіуанэ іыхьэм ирагъэкіуэкіыну яубзыхуа зэіу-щіэхэм хыхьэу республикэ УНК-м и лэжьакіуэхэр щыіащ школ-интернат №1-м.

ПОЛИЦЕЙХЭР яхуэзащ еджапіэм и гъэсэнхэм икіи тепсэлъыхьащ наркоманием и зэраныгъэм, балигъ мыхъуахэм хабзэр къызэпамыудыным икІи ахэр Іуэху мыщхьэпэхэм хэмыхьэным.

Наркотикхэр зэрызэрагъэ-кlуэкlым кlэлъыплъынымкlэ и управленэм и оперуполномоченнэ нэхъыжь, полицэм и подполковник Давыдовэ Иринэ и гугъу ищ!ащ акъылыр зыгъэутхъуэ пкъыгъуэхэр зэзыхьэлІэ щІалэгъуалэм, апхуэдэу ахэр игъэкіынымкіэ ахъшэ къэзылэжьыну мурад зыщlахэм къапэплъэм, ягуригъэ-lyaщ наркотикхэкlхэр щэным пыщіа щіэпхъаджагъэхэр зылэжьхэм уголовнэ жэуап зэра-

хыыр. Давыдовэ Иринэ къызэхуэ-сахэр щыгъуазэ ищ\ащ рес-публикэм «линэ пщтыр» теле-фонхэр зэрыщылажьэм, абыхэмкіэ, жэщ-махуэ имыіэу, хъыбар ебгъащіэ зэрыхъунур наркотикхэкІхэмрэ пкъыгъуэхэмрэ зыгъэутхъуэ

ирагъэкlыу пщlэмэ. Ныбжьыщlэхэм полицэм и лэжьакіуэхэм иратащ яфіэгъэщІэгъуэн упщІэхэр, икІи къыхагъэщащ мыпхуэдэ зэхуэзэхэр зэтеублауэ егъэкІуэкІын рыхуейр

БАХЪСЭН Азэмэт.

● Ди псэлъэгъухэр

ДЫМ Елдар:

Ди Іуэхухэр дэ дэдмыгъэк ыжмэ, нэгъуэщІым ар къытхуищІэнукъым

- Елдар, уэ уегъэджакіуэщ, ууэрэджыіакіуэщ, гушыіэ эс-традэми ухэтш. А псоми ауэ уб-гъурыт къудей мыхъуу, абыхэм ящыщ дэтхэнэ зыми ехъуліэны-гъэхэр ущиіэщ, уи ціэр рес-публикэм фіыкіэ щыіуащ. Атіэ, им пежкіа науъъшихар, яга иби дежкіэ нэхъыщхьэр, япэ иб-

Нобэ «Адыгэ псалъэм» и хьэщіэщым къедгъэблэгъащ Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал

университетым и доцент, рес-публикэм щэнхабзэмкІэ щІыхь

пуоликэм щэнхаозэмків щыхь зиіэ и лэжьакіуэ, уэрэджыіа-кіуэ, эстрадэм и артист, ціыху хьэлэмэт Дым Елдар икіи упщіэ

хьэлэмэт дым слдар ики упиціэ зыбжанэкіз зыхуэдтьэзаш. Ди псапъэмакъыр ціэджыкіа-кіуэхэми гъэщіэгъуэн къы-зэрыфщыхъунум шэч къыте-дмыхьэу, ар фи пащхьэ идолъ-

уи дежкіз нэххыщхьэр, япэ иб-гьэщыр дэтхэнэра?
- Куэдым къызат а упщіэр. Абы жэуап щесткіэ, къыхызогъэщ ахэр псори си гьащіэм зэрыхэп-щіар. Сэ егъэджакіуэу щіээдэац си лэжьыгъэ гъуэгуанэр. Бахъсэн къалэм и курыт еджапіэм ізнатіэ сыщыпэрыхьащ иджыри сысту-денту. Аращи, си дежкіз нэхъыщ-хьэу щытыр егъэджакіуэ Іэщіа-гъэрщ. Сфіэфіщ сабийхэм садэлэжьэну, щіэ гуэрхэр ябгъэдэслъ-хьэну, садэіэпыкъуну. Ауэ, апхуэдэу жысіэ щхьэкіи,

Ауэ, апхуэдэу жысіэ шжьэкіи, егъэджэныгъэмрэ утыку иты-нымрэ зэпэшжьэхуэ схуэщінну-къым. Университет гьащіэм сы-хэмыту, студентхэм садэмыла-жьэу, сценэм симыту си нэгу къысхущіэгъэхьэркъым. Абы теу-хуауэ урыс тхакіуэшхуэ Чехов Ан-тон жиізгъат: «Медицинэр си тон жигэг бат. «гледицинэр си щхьэгъусэ пэжщ, литературэр - ар си щ!асэщ». Сэри сыапхуэдэщ, ауэ хэт

Сэри сыапхуэдэщ, ауэ хэт ищІэрэ, си ныбжь нэхъ кІуатэмэ, ищізрэ, си ныожь нэхь кіуатэмэ, утыку къмхьэныр къэзгээнэну къыщіэкіынщ. Абы къикіыр-къым ар хыфіэздээпэну. Мурад-хэр сиіэщ, зыгуэрхэр къызэз-гъэпэщыну, гъуаэджэм гу хуз-зыщіа ціыкіухэм садэлэжьэну. утыку итыкізм, актёр ізщіагъэм, уэрэд жыіэным хуэзгъэсэну... - Урысей Федерацэм Нау-кэмрэ ціыхухэм щіэныгъэ нэ-

хъышхьэ егъэгъуэтынымкіэ и министерствэм иджыблагъэ инистерством иджыслагыз ьыпхуигъэфэщащ «ЩІыхь иІэ гъэсакіуэ» ціэ лъапіэр, абы и бгъэхэју дамыгъэри къуа-тащ. Абыкіэ дынохъуэхъу икіи и гугъу уэдгъэщіынут апхуэ-дэпщіэ къызыпэкіуа уи іуэхушІафэхэм.

- Ар сабийхэм ядезгъэкlуэкl лэжьыгъэхэрщ къыщІысхуагъэфэмавы вэхэры, квыщысука вэдух щар. Ильэс зыткух хъуауэ «Гу-щагъу 07» Псапаща фондым сыпыщауэ Іузхугъуэ шхьэхуэхэр идогъэкІуэкі. Псалъэм папща, си гъэсэн ціыкІухэр си гъусзу концертхэр щіэмычэу щыдот сабий унэхэм, зеиншэ ціыкіухэр, адэзыщхьэщымытыжхэр шалыгъ центрым, интернатым. нэгъуэщі щіыпіэхэм. Абы нэ-мыщі, мызэ-мытіэу зыкъыщыд-гъэлъэгъуащ Херсон къалэм къраша ныбжьыщіэ ціыкіухэм я пащхьэм. Ахэр щекіуэкіащ рес-публикэм и «Лэгъупыкъу» сабий санаторэм. Текуев Амуррэ сэрэ дызэгъусэу «Донбассым и са-

лащ. А псом къадэкlузу сыхэтщ са-бий фестивалхэу «Зэныбжьэгъу-гъям и гъунапкъэхэр», «Шемя-киным и гъатхэ», «Шэджэм псы-нэ», нэгъуэщіхэми я жюрим. Къардэн Алим жари щіалэ

нэ», нэгьуэщизми я жюрим. Къардэн Алим жари щіалэ ціыкіу диіэщ, дахэкіейуэ уэрэд жиізу. Ар макъамэ еджапіэм щіэсш. Абы и гъусэу утыкухэм сы-къохьэ, уэрэдхэр догъэзащіз щіэблэмрэ нахъыжьхэмрэ зэпыт-шіа хуэлэх.

щі эхуэдэу.
Абы намыщі, ковид узыфэр
къежьзу зэман гуэркіз ди уняхэм
дыщыщіаубыдам щыгъуз, университетым адыгобзэмкіз щезыгъаджэ Унэліокъуэ Вячеслав Хэку зауэшхуэм теухуауэ яуса уэрэд ціэрыіуэхэр, псалъэм пап-щіэ, «Темная ночь», «Журавли», «Землянка» хуэдэхэр, тхузэри-дээкіри, ахэр дгъэзэщіэн щіэд-

Проект хъарзынэ хъуат ар икІи. абы зыгуэр къызэрикіынур тщізуэ Сабийхэм творчествэмкіз я унэм и унафэщ К Пэрашэ Аксанэ аунауын ууласын тауым таухуулуа Абы къыджиlат Хэку зауэшхуэм теухуа эссехэр сабийхэм я лъэптеухуа зссехэр сабиихэм я льэп-къыбэхэмик!э едгъэтхмэ, ар хьэ-лэмэт зэрыхъунур ик!и щыуа-къым. Илъэсищ хъуауэ идо-гъэк!уэк! а проектри, лэжьыгъэ щитхум щіигъу къахьащ ціык!у-хэм зауэм хэта, ар зи нэгу щізкіа я адэшхуэ-анэшхуэхэм къаlуэ-тэжа е абыхэм ятеухуа хъыбархэу. Школым щезыгъаджэхэми ныбжьыщіэхэми ягу дыхьауэ нобэр къыздэсым къокіуэ, къыщіоуп-щіэ а лэжьыгъэр зэрыгъэзэщіэн хуейм. Тхьэм жиlэмэ, ар хабзэ тщІынурэ, илъэс къэс едгъэкlуэ-

Мыдэкіэ къэдгъэзэжынши, ди мыдокт къзд взэзжынци, ди университетым пщэрылъ къы-щащат «Щыхь зи!э гъэсак!уэ» ц!эр зыхуагъэфэщэну ц!ыхуищ къигъэлъэгъуэн хуейуи, абыхэм сахэхуащ. Сэ нэхърэ нэхъыбэрэ ныбжьыщ!эхэм ядэлэжьаи, ар зыхуэфащи яхэтт, ауэ апхуэдэ

зыхуэфащи яхэтт, ауэ алхуэдэ унафэ къащтащ...
- Сэ эзрысщізмкіэ, уи гъащізм хэкупсэ лэжьыгъэм мыжьянашхээ щеубыд, ныбжынцізхэм Хэкур фіыуэ яльагъуу, бээр, хабээр ящізу, я блэкіам щыгъуазэу къэхъуным къаруушхуэ ибохьэліэ.
- Шэч хэльктым, ущальхуа, укъыщыхъуа Хэкур фіыуэ лъагъун зэрыхуейм. Ар адэ-анэм хуэдэщ, щхьэж зэрыхуейм хуэдуя къыхакырктым икій бгъэпуди, хыфіэбдзэу уежьэжи, уегуауи хъунукым. Нобэр къыл узыхуейуэ хъура къыпкуэдэсым узыхуейуэ хъуар къыпхуэ-

зыщіар, пщэдей хузэфіэмыкіыж хъуамэ, іэщіыб пщіыуэ уежьэжы-ныр икіагьэ дыдэу къызолъытэ хэт и дежкіи.

хэт и дежкіи.
Сэ иджыпсту университетым зэрыщезгъаджэр «Урысей къэралыгъуэм и лъабжьэхэр» дерсырш. Ар УФ-м и Президентым и
унафэкіз щізуз къыхагъэхьауз
аращ егъэджэныгъэ программэм. Щізныгъэліхэр, еджагъэмэм. Щэны вэлкээри, зэман кіз-шузэхэр зэхыхьэри, зэман кіз-щіым къриубыдэу а тхылъыр зэ-хагъзуващ. А предметыр егъз-джыныр тэмэму зэтеублэным теухуауз Ставрополь къалэм сыщыіащ, ди ізщіагъэм щыхэд-гъэхъуащ, ткыльыщіэм хыхьэну Іуэхугъуэхэм дытепсэлъыхьащ, ди гупсысэхэмрэ Іуэху еплъы-кІэхэмкІэ дызэдэгуэшащ. Сэ езгъэджыр зы къупхъэм те-

ту, математикэм, физикэм хүэду щыткъым, зыгуэркіэ укъы-текімэ, ущыуэ, Апхуэдэу щытмы, мыбдежми ущыщыуэнкіэ Іэмал иІэкъым - мыхьэнэшхуэ иіэщ илакъым - мыхьэнэшхуэ илэц тхыдэм и пэжым утетыным. Абы пебдзых хъунукъым дерсым и егъэкlуэкlыкіари - узэпсалъзу, щалхъэ шхьэхуэхэр къэлхыу, хэгъэзыхь, баштекъузэ хэмылъу щытыпхъэщ. Ди къэралым и къекlyэкlыкіам, абы щыпсэуа пъэпкъхам я захуакум дэлъа зэныбжьэгъугъэмрэ зэгурыlуэныгъэмрэ сахутопсэлъыхь. Ауэ, фи Хэкур фіыуэ фльагъу, жыпіэ къудейкіэ е хэбгъэзыхькіэ іуэхум зыри къикіынукъым. Таджикистаным, Узбекистаным, нэгъуэщі щіыпіэхэми къикіахэр ди деж щоджэри, абыхэми сеупщіа нэужь жаіэ, Совет Союзым и зэманым цыхухэр нэхъыфіу зэхущыту, зэгурыlузу зэрыпсэуар. Ахэр я адэ-анэхэм, адэшхуэ-анэшхуэхэм жаlэжу зэхахауэ аращ абыхэм.

Сепсалъэ, сеущие зэпытщ еджакlуэхэм. Къызыхэкlа лъэп-къыр, щалъхуа Хэкур фіыуь эт абыхэм я щіыхыыр яльагъуну, абыхэм я щІыхыр нэхъри лъагэу яІэтыну къыху-зоджэ. Псалъэ къудейкіэ мылъэпкъым. къэралым хъуу, лъэпкъым, къэралым яхуэщхьэпэу псэуа щэджащэхэм я гъащіэм и къекіуэкіыкіар щапхъэу къахузохь, яжызоІэ ди зэ манми езыхэр зыдэплъеин цІыху щыпкъэхэр зэрымымащІэр. Иужьрей зэманым щІалэгъуа-

лэм яхуэшхыдэхэр куэд хъуащ. Сэ схужыІэнукъым ныбжьыщІэхэм а ныбжышцізхэм а зэрагъэ-къуаншэ хьэл-щэнхэр яхэлъу. Жыпіэнурамэ, лъэпкъыр зыщытугъ хъуну щІалэгъуалэ жы-джэрщ сэ сціыхухэр, сыт хуэдэ Ізнатіэми хэзэгъэну, я зэфіэкі къыщагъэлъэгъуэфыну. Лажьэ жышагылы булдыну ламы зиіэр зэманым зэрызихъуэжарщ, абы къыздихьа Іуэхугъуэ мыщ-хьэпэхэм дазэрыпэщіэтын Іэмалыщіэхэр зэрыдимыіарщ, а къз-хъукъащіэхэм жылагъуэр хуз-мыхьэзыру къызэрыщіэкіарщ. хъукъащіяхэм жылагъуэр дуз-мыхьзэіру къызэрыщіякіарщ. Совет къэралыгъуэр щылъэ-льэжам, абы и гъусэу къэрал идеологиери льэлъэжащ. Аращ нэхъыбэр хамэ къэралхэмкіз еплъэкі щіяхъуар, мыхьэнэнша-гъзу абы къыщекіуэкіыр игъуз-джэу къамылъытэ щіяхъуар. Дэри ди къуаншагъэ хэлъщ абы... - Дым Елдар сыт хуэдэ ціыху и хъэл-шэнкіз?

хьэл-щэнкіэ?
- Пэжыр жысіэнщи, творчест-- Пэжыр жысіэнщи, творчествэм хэтхэр ціыху тыншкым, сэри сызыхуэмей хэл гуэрхэр схэльщ - е сыгубжынш, е иужыкіэ сызыхущіегъуэжын зыгуэр жысіэнш, Занщіэу сыктызащіона, ауэ псыншіэ дыдэуи сытоуж. Сыктыуэншамэ, іуэхур езым согъэзэкіуэж. Сыт хуэдау сыктымыгубжыми, сыхущіокты

ціыхур зэрызмыгъэлудыным. Еджакіуэхэр къасщтэмэ, са-хуэщабэщ, ауэ хабзэншагъэ ядэслъэгъуамэ, ари сыбзыщыр-къым икlи яхуэздэркъым. Сэра-щи, абыхэм пщ1э къыщ1ысхуамышІын шытыкіэ мыщын щыгыкіз ситу закъезгъэлъагъунукъым. Арын-шамэ, сыт хуэдэ Іулыдж щіэблэм къыпхуащіынур? Ныбжь гуэрым ушынэсакіэ, гъашіэм Іушыгъэ жыхэпхауэ щытыпхээщ икіи уи щхьэм пщіэ хуэпщіыжын хуейщ, адрейхэр зыфіэбгъэліыкіыну-

мэ. Ціьку зэхэдэ, зэхэгъэж сщіыр-къым, ныбжьэгъур къулыкъум, ізщіагъэм, бгъэдэль мылъкум тещіыхьауэ къыхэсхыркъым - и хьэл-щэныр, и дуней тетькіэр си псэм къыдыхьэмэ, нэгъуэщі сы-хуейкъым. Ціыхур іумпэм зыщі-хэр си жагъуэщ. Нобэ уэ ізнатіз,

къулыкъу гуэр упэрыт щхьэкіэ, пщэдей узэрыхъунур пщіэр-къым, ар зыщыбгъэгъупщэ хъункъым. Ціыхугъэрщ нэхъышхьэр

хынцикар.
- Елдар, ди гъащіам узыгъэгуфіани узыгъэнащхъеини щыгъунажщ, ауз іеймкіа демыплъякіыу, ноба сытым уигъэгуфіара?
- Нагъаба къызата «Къобарай Съятия од Воргибликор.

Нэгъабэ къызата «Къэбэр-дей-Балъкъэр Республикэм щэнхабзэмкіэ щіыхь зиіэ и лэ-жьакіуэ» ціэ льапіэм сыщыгу-фіыкіащ, шэч хэлъкъым. Уи бын фіыкіащ, шэч хэлъкъым. Уи бын ущьткъужыну емыкіуш, ауэ нэхъыбэжу сыщыгуфіыкіащ си хъыджэбэ нэххыжьым «Дыгъафіэ къалэ» еджапіэр дыщэ медалкіз къиуха нэужь. ЕГЭ-ри хъарзынэу игу, ди университетым къызэрыщізтінсхъам. Си гуапэ хъуащ, нэгъуэщі къалэм
еджапіз къышыхимыхыу и унэ
къызэрыщыніэжар. Нэгъуэщі щіыпіз кіуэну жиіами, сыпэрыузмутэкъым. ауэ. дауз мыхъуми. мутэкъым, ауэ, дауэ мыхъуми, сигу къеуэнут. Итlанэ, срогуф!э си бынхэр адыгэбзэм зэрырипсалъэм -

иттанэ, срогусріз си бынхэр адыгэбэзэм зэрырипсальэм ары жыпіэну емыкіуу къышіэкіынш, Ціыхур машхэ жыпіэч абы щжэжіэ угуфіэн хуей-тіэ, абы ещжьш үн бээр пшіэжынри. Атіэми, ди іуэхур зыхуэкіуаращи, къыдальхуа бээмкіэ мэпсальэ жыдоіэри зыдогъэщіагъуз. Мис жыдогэри зыдогъэщагъуэ. мис ар ящыщц дыш/энэщхъеип-хъэхэм. Удэзыхьэхын гъунэжц - сыт хуэдэбээри зэгъащ/э, ауэ ууейр Іэщіыб умыщі, абы япэ зыри иумыгъэш, Си жагъуз ээры-хъущи, адыгэ унагъуэхэм я нэхъыбэм адыгэбээр щызек/уэнэхьыбэм адыгэбээр щызекlуэжыркьым, я бынхэм я анэдэльхубээр школхэм щаджыжыркьым, абыкlэ хуит эыкъратьэщlауэ. Ар гузэвэгъуэщ, иджыпстукlэ куэдым къагурымыlуэми. Хэт дэ зэран къытхуэхур ди бээкlэ дыпсэльэну? Адыгэбээр димыlэжмэ, сыт хуэдэ льэпкъ рызыщыщынур? А упщlэхэм я жэуалым егупсысхэм апхуэдэ льэбакъуэ ячынукым. Си деж къакlyэ еджакlуэ

Си деж къакіуэ еджакіуэ ціыкіухэм сакіэлъоплъ, я псэцыкіухэм сакіэльопль, я псэ-льэкіэм содаіуэ икіи я бээкіэ пса-льэхэм нэхь нэлейкіэ сопль. Апхуэдэхэм гьэсэныгьэ дахи ядыбольагьу, я щэныфіагькіи

аращ. Псори къыщежьэр унагъуэ-Псори къвщежьэр унагъузращ. Псалъэм и хъэтвирка, адыгэм ди набдзэ Тут Заур, зэрыжаlзу, игъащіз лъандэрэ Мээкуу щопсэу, атіз абы щхьэкіз адыгэбэякіз псэлъэн и быкхэм къагъэнактым. Яіэтэкъэ щхьэусытьуэ? Яіэт, ауэ я анэдэлъхубээм елъэпзуакъым, ар псэм хуагъяналтих

гъадэрти. Уи щІыналъэ ущыпсэууэ, уи унэ ущізсыжу, укъызыхэкіа лъэп-къым ухэту уи бзэр умыщізныр, я нэхъ мащізрамэ, хуэмыхугъэщ. Апхуэдэущ сэ абы сызэреплъыр. ЖыпІэнурамэ, иджыпсту хуэдэу жыптэнурамэ, иджыпсту хуэдзу зэр тэншу щытакъым ун хаб-зэхэр пхъумэжыну, абыхэм уте-тыну, ахэр зыми къыптиубыдыр-къым. Дэ ди Іузхур къакІуэу зыми тхудигъэкІынукъым, дэ езым ар зедмыхьэжу щытмэ.

> Епсэлъар ХЬЭШЫКЪУЕЙ Олегш

Псэупіэу яухуэр нэхъыбэ мэхъу

Къэбэрдей-Балъкъэрым Ухуэныгъэмрэ псэупіэ-коммунальнэ хозяйствэмкіэ и министерствэм иджыблагъэ къызэритамкіэ, 2023 гъэм къриубыдэу ціыхухэм псэупіэу хуаухуэнущ псори зэхэту метр зэбгъузэнатізу мин 519-рэ хуэдиз.

зэхэту метр зэбгъузэнатізу мин 519-рэ хуэдиз.
ДЫЗЭРЫТ илъэсым и щіышылэ - жэпуэгъуэ мазэхэм къэрал, уней, я щхьэ хуэлэжьэж јуэхущіапізхэм метр зэбгъузэнатізу мин 368-рэ хуэдиз псэупізу ятащ, ар нэгъабэ и апхуэдэ лъэхъэнэм и бжыгъэхэм я процент 95-рэ мэхъу.
Къат куэду зэтет унэхэр зыухуэ јуэхущіапізхэм мы гъэм унэу 41-рэ ятащ, псори зэхэту фэтэр 1670-рэ хъууэ. Абыхэм яубыдащ метр зэбгъузэнатіз мини 111,7-рэ икіи нэгъабэ щыіа бжыгъэхэм я процент 81,1-рэ мэхъу.
Ціыхухэм я щхьэ хуаухуэжащ унэу мин 1868-рэ, псори зэхэту метр зэбгъузэнатізу мин 274,4-рэ, ар нэгъабэ и иджы хуэдэ зэманым щыіа бжыгъэхэм проценти 102,2-кіз хуокіуэ.
Псэупізу псори зэхэту яухуам и процент 71,1-р унейхэм къальос.

БЭВЫКЪУЭ Алыдж.

• УФСБ-м къет

Мэзкуудэсым къуэды ипшынынущ

Урысей ФСБ-м и управленэу КъБР-м щыізм, КъБР-м щыіз МВД-м я лэжьа-кіуэхэм къэлъыхъуэныгъэ іуэхухэр ирагьэкіуэхіы къызэпаудащ Мэзкуу къалэм щыпсэу, илъэс 39-рэ хъу Шихмагомедов Р.И. зэрихъэ хабээншагъэр. Ар пыщіащ хабээм къемызэтъыу май-микора формація зарагу кримторанинговэ фермэкіэ зэджэ, криптова-лютэхэр къыщіэгъэкіынымкіэ аппарат 200 къызэщіэзыубыдэр къызэгъэпэ-

Абы а Іэмэпсымэр езым пидзащ электикІи электрокъарукІэ зыгъэпэщ компанием хэщІыныгъэшхуэ Судым и унафэ къару зыгъуэтам ипкъ иткlэ, Шихмагомедов Р.И. къуаншэу къалъытащ УФ-м и УК-м и 165-нэ статъям и 1-нэ Іыхьэм къыщыхьа щІэпхъаджагъэр илэжьауэ икІи къуэды ипшыныну тралъхьащ.

Къилэжьа тезырыр тралъхьащ

Хабзэншагъэкіэ наркотикхэкіхэр игъэкіыным пэщіэт іуэхухэр ирагьэкіуэкіыу, КъБР-м щыіэ УФСБ-мрэ МВД-мрэ я лэжьакіуэхэм къыщіагъэщащ хамэ къэрал щыщ ціыхухъур афиянхэкіхэр куэду республикэм къишэным зэры-

КъБР-м и Шэрэдж район судым и унафэ къару зыгъуэтам ипкъ иткlэ ар къуаншэу къалъытащ икlи колоние ткlийм илъэси 7-рэ мази 6-кlэ исыну тралъхьащ.

Жыгей абрагъчэм и лъэхъыц гъчмхэм кіэщіэхуауэ кіэщіэлъ бзу шырыр зэрифІэщкІэ мэкІий. Бзум зыгуэр хуигъэу-Хьэлыншэ? Хьэмэрэ и анэм япэу пэlэщlэ хъуа шырыр гужьеяуэ ара? Арагъэнкlи мэхъу! Сытми, мэзым псэущхьэу щіэсыр зэхуэжэсащи, хуащіэнур ящіэркъым зи дамэр жэпхъыу абгъуэм къилъэта бзу щхьэзыфІэфІым. Зэрызохьэ, зэрогъэкІий ауэ мо тхьэмыщкІэм зыгуэркіэ дэіэпыкъун къахэкіыркъым.

- Ар иджы едэпщанэрэ къыщыщІрэ?! ЯжетІэ пэтми, губзыгъэ хъуркъым мы бзу лъэпкъыр, - зигъэхъыжьэу мэтхьэусыхэ тхьэкІумэкІыхьыр.

- Си фІэщ хъуркъым ар езы бзу анэхэм абгъуэм кърамыдзыжу. Лю? Яхуэмыщіэн уи гугъэ?! Тхьэ яхуэщіэнум тіэ, куэд кърашарэ яхуэмыгъашхэмэ, нэхъ ныбаблэр кърадзынущ, уэлэхьи, кърадзынум! - пещэ мыщэжьым.

- Мыр мыщэ хъуа ныбаблэну?- жи зыгуэрым щэху дыдэу...

- Къызгурымы уэри? Щыпхуэмыгъэ-шхэнук э, щхьэ къипшын хуей? Сэ, псалъэм папщіэ, бажэ шыр ціыкіу семы хъуапсэ фф!эщІрэ? Си нэр зэтесхми зэтеспіэми си нэгу щіэтщ, сэ схуэдэу гъуэрэ бгъэгухуу, нэ ціыкіу-пэ ціыкіу хъужауэ сохъуапсэм Тхьэ. Ауэ дунейм къытезыутІыпщхьэу и щхьэр здихьынур

имыщі эў щхьэ згъэпсэўн хуей?.. Абы хэту баў шыр ціыкіўр къэтэджыну щеІэкІэ, къарууншэу сабэм ходжэлэж. Бажэр абы лъапэпцІийуэ бгъэдохьэ, йопэмри, щымэхъашэу, - Фуу, мыр тхьэ дыгъужьми пхуимышхын, цІыкІужьей бамэ. Ауээээ... Фыарэзымэ, сэ къэс-щтэнщи, зыгуэр къыщІэупщІэху си гъуэм изгъэсынщ. Псапэ хуэмей щыІэ, Тхьэ изгъэсынмэ! - жи.

ЗаулкІэ псори щым мэхъу.

 А лІэчн гуп, абы бажэм иришІэнур фэра зымыщІэр? - жи жындум жы-гыщхьэм къегиехыурэ. - КъакІуэ мыдэ, къыпхуащІэн щыІэкъым мы къузгъун - жијэш жьындуми, дзапэкіэ гупым. щіэрыізурэ бзу ціыкіур и щіыбым три гъэтІысхьэри, хуэсакъыпэурэ, зиІэты-

 Е, жьынду щхьэматэжь, а тхьэмыщкІэр иджыри зэ жыгым къехуэхыжмэ, зэфІэкІащ, ущІегъуэжмэ, щІым къе-гъэтІысэхыж жыгым къомыутІыпгьэтгысэхыж жыгым къомыутып-щхьэхыу, - щ!энак!эу мыщэжьым щы-жи!эм, псори зэщ!эдыхьэшхащ, абы жиlар яфіэгъэщіэгъуэнрэ лъэб цэжьым фіэліыкірэ къыпхуэмыщіэу. лъэбы

- Фи нэгу зиужьамэ, фызэбгрыкіыж хъунущ, - къитыжащ жэуап лъагэу зызыІэтыжа жьындум.

- Ухуейми еплъ, ишхыну ихьуращ ар, ишхыну. Бжызоlэ, дыкъигъапцlэри лы Іэшкіэр ткіэшіигъэкіуэсыкіаш. Ей. бзаджэщ а жьынду лъэпкъыр, бзаджэlейщ, - мыщэм яужь ущу иува бажэ укъуеям и жьэр игъэувыІэркъым.

- Жьынду лъэпкъыр жыпІа? Бажэхэр сыт хуэдэ-тіэ? - и лъакъуэ хьэлъэхэр щіым триупцізу здэкіуэм мыщэжьыр къэувыІэщ, бажэм къыхуеплъэкІри, къеупщІащ.

Ыыы, бажэхэр жыпіа? Бажэхэр... Кхъыlэ бэяу иджы, leй зимыlэ щыlэ-къым, зы бажэ бажитl хьилэшыуэ щытамэ, иджы псоми апхуэдафэ къыдэвмыплъ. Уинми, узахуэкъым.

- Хьо-хьо, захуэр хэтми пщІэрэ, къуий? Нэхъ лъэрызехьэрщ, аращи, уэ нэхъ бланэ здэщыlэм, укъыщымыпlэтlayэ. Узытекlуэр уи ерыскъыщ...

Жьындур и абгъуэм щынэсыжам, къарууншэ хъуа бзу цІыкІум жей пакІэ ирихьэкІри, и къарури нэхъ къызэрыгъуэтыжат.

- Уэ пхуэдэ цІыкІужьейхэм сыт яшхыр? Зы дзыгъуэ пшэр пхуэгъэкъаруун? Мы гъэм дзыгъуэр бэгъуауэ зызотІыж

 Си анэм хьэмбылут сигъэшхыр ъетыж и макъым къикІ къудейуэ бзу цІыкІум.

- Уоў мыгъуэ, сэ сшхым ишхыжыр дэнэ къыздисхынур? Кхъузанэкіэ къыпхуахьу щымытауэ піэрэ уэ?

- Сымышхэми содэ, моуэ сыщылъмэ,

Си деж ущыліэнщи, сыкъэбукіащ, усшхауэ жаlэнщи, уэрэд схуамыусым.

Сытми, жьындум хьэмбылу пшэрыфІ къигъуэтри къихьати, модрей тхьэмыщ-

кіэм и піэ къримыгъэкіыу ишхащ. Жьындур зэплъэкіыу къызэплъэкіы жыху бзум и пІэкІэ абгъуэм жьынду шыр къихутащ.

Жьынду

Таурыхъи мытаурыхъи...

- Ар дауэ!.. Сыт мы слъагъур? - жиІэу и игъэупІэрапІэурэ, жьэхокІуатэ абы жьынду къзуІэбжьар

Бжесіэну сщыгъупщэжат. Сээээ.. сыкъызэрыгуэкІкъым. СыкъызэрыгуэкІыххэкъым! КІэщІу жыпІэмэ, сызы гъашхэм ещхь сохъу. Мис аращ!

- Хьыыы! Апхуэдэурэ жьынду дадэм щхьэ удэджэгурэ? Си гур къэбгъэувыlэт, бзуужь цlыкlу, - и нэгур зэхоуэ телъыджэ зи щыпэлъагъу жьындум. - Сэ, пщіэну ухуеймэ, сыбзуужь ціыкіу-

- Атіэ усыт?.. Утхьэджэд? Умыщэ? Удыгъужь?

- СщІэжкъым. Дунейм сыкъызэрыте хъуэрэ зызохъуэжри зызохъуэж. Япэ-щІыкІэ мыщэу, хьэуэ, бзухьэгуагуэу, хьэмэрэ - мыщэт, хьэмэрэ - бажэт. Сытми, зыгуэру сыкъежьати, иджы сы-

- Ар дауэ?

Дауэми щхьэуэми сщІэркъым, ауэ сэ сызэрыщымыта псэущхьэ щы эжкъым. Е, жа эр пэжмэ, жыындухэр губзы-

гъзјейш Губзыгъэ сшјакъым ауа жаши махуи фи нэгур ээхэуэжауэ, жындум хуэдэу... Уэй! Сытми, жыгым фыкъо-плъыхри фытесщ, абы къикІри къащІэ

Куэд жумыІэ, уи теплъэм зихъуэж шхьэкіэ, а узэрыакъыл кіэщіщ.

- Уэ жыпІэр мыІуэху, сэ къэзгупсысам къедајуэ мыдэ. Дегъауи, ціыкіум дигу тедгъэгъэзагъэ.

- КхъыІэ, уэ узэуэнуращи, узыщыщыр къэцІыхужыф.

- Сызыщыщыр мыІуэхут, ауэ а бажэжь цІыкІур къызэрысщІэнэкІар плъэгъуа-Си лъыр къокъуалъэ, къэкІыжмэ..

- КъызэрыщІэкІымкІэ, уилъ пщІэжынущ. А жыхуэпІэр уи лъэпкъэгъуми пщІэркъым уэ, - щІогуфІыкІ жьындур. - ЛІо, сэ лъэпкъэгъукІэ сыбгъэщІэнур.

КъыбгурыІуэмэ, сэ сызыгъашхэращ си лъэпкъэгъур, адрейхэр ауи къиздзэр-

 Апхуэдэр үй закъуэмэ, лъэныкъуэ уедгъэзынти зэфІэкІат, ауэ, ди жагъуэ зэрыхъунщии, уи закъуэкъым... Сз къызгурымы уэри?! Уэ бажэм зэрызы пыпшэнур дауэ, абы бадзэ нэгъунэ и пащхьэ къихутэр, ирегъэмэрэкlуэх, уэ

лы тыкъырыфІ урокъу.
- Сэ сыжьындущ, ей, жьындухэр губзыгъэщ. Зыгуэр къэдгупсысынщ. - КхъыІэ сыжьындущ жыпІэу, си напэр

тумых, узэхэубэлэцэжауэ езыр, цІыкіу гъащтэ фіэкіа узэрыхъун щымыіэ.

- Плъагъунщ!

Ар уэ пхузэфіэкімэ, сэ игъащіэкіэ узгъэшхэну укъызогъэгугъэ. Укъикlакъэ итlaнэ, игъащlэкlэ жьындууэ ущытынущ. Уэт насып!

- Сыхуей сэ апхуэдэ Іуэхутхьэбээ мышу? Иджыри илъэс 60-кlэ сызрикъун нэщхъ симыlэ уей сэ!

- Е лІэун! Жьындухэр апхуэдизрэ псэукъым.

Хьы, унэхъеижи... СыкъэбгъапцІэу сыбгъэлІэнурат?

 УлІа пэлъытэкъэ уэ. Хэти хуей а уэ къэппсэум?

Умыщіэми сщіэркъым, ауэ зыгуэрым ухуэпсэуныр щхьэгъэпцІэжщ. Иджыпсту къригъэжьэнщ, «си лъэпкъым и напэм, и шТыхьым сыхуопсэу, дэ ижь-ижьыж лъандэрэ хабзэжь дахэхэр диlэщ»... Зэхэсхащ сэ апхуэдэ таурыхъ lэджэ. Зыри къикlыркъым абы. ИкlэмикІэжым, а псори зэрыпцІыр къыбгурыІуэжынурэ, зыгуэр бгъэбампізу и унащхьэ угурыму утесынущ, мыдэ, бэлыхь гуэр уэ къолъыта къыпщыхъу-

НтІэ, къызэлъытакъэ! Дэ, ну нэхъыфІхэращ, гурэ псэкІэ къабзэ жьындухэращ жыхуэсіэр, мыгувэу ліэныгъэ зыщіэлъыр къыдощіэри, хъыбарегъашІэ дыхуокІуэ.

 Уей къэбгъуэтам зыщІэбгъэхъыжьэн. Лю и лажьэр? Дэ дызинэщэнэр зыщІэм зегъэхьэзыр.

 Хьы! Дауэ? Сабын Іыхьэ къештэ. джэбын кlапэм зыкlуэцlешыхыжри, и нэр быдэу зэтекъузауэ, арэзыпсу, мэ-

Жьындухэр губзыгъэш, жьындухэр щщ, - щыжаІэм, уей си гугъам зы бэлыхьлажьэ гуэр фкъуэлъ.

мы бзуутхьэм фыкъысхуеплъыт, кхъыІэ! Зегъэхьыт, ари нэхъ жыжьэу.

Иджы уэ езыр егупсыс: сэ Тхьэм и нэфІыр къысщымыхуамэ, мыпхуэдэу телъыджэу сыкъигъэщІынт, ыы?

- Eeee, зыкъэщІэж, уэ Тхьэм и нэфІ-къым, и нейщ къыпщыхуар, тхьэмыщкІэжь. Узижагъуэр упсэу къызыхэкІар имыщІэжу. апхуэдэу,

- Мыдэ, пщІэнкъым къызыхэкІар зыщІэжхэр тхъэгъуэм хэмыкІыу псэууэ фіэкіа. Сыкъызыхэкіар сэ къысхуеямэ. къыскІэлъыплъынт, унащхьэ чэзууэ сыкърамыдзэкlыу.
- Е, ар сыту фіыуэ сигу къэбгъэкlа!

УкІыгуугущ уэ... НтІэ, аращ! УкІыгуугущ. Ахэраш зи джэдыкІэр нэгъуэшІхэм кІэщІэзыдзэурэ кърезыгъэшыр.

- КхъыІэ увыІэ иджы, ахэр лъыфІейщ. Сэ! Сэ... Сэ си шыр цІыкІухэр нэгъуэщіым схукіэщіэдзэнутэкъым зэи

Бэяу иджы, шырхэр дэнэ къэна, езыр узыгъашхэм урейш уэ!

Иджыпсту зызгъэгусэнщи, уей.

 КъызэпщІэнкъым! Зыбгъэгусэу уежьэжынуи? Хьэуэ, хьэуэ, сэ абы сыкъелынукъым.

Сыту гу быдэжь жьындухэр! - Жьынду мыхъут иджы къызэмыщэ-

жар.

- Къысхуэгъэгъу уи жагъуэ сщІами, ауэ сэ зыщІыпІи сыкІуэфынукъым, сэ уэ фіэкіа зыри сызэримы іэр пщіэркъэ?.

- Зэрыплъагъущи, сэри сыунагъуэш хуэкъым! (И дамэхэр щишиикірэ и напщІэхэр хишу).

Мыдэ къэдаlуэ! ХъунгъалІэ, къатхъэнсулыкъу, къуэнтхъурей лъабжьэ къысхуэхь, - ещ! жьындууфэ зытезы-гъэлъэдам унафэ.

- Жьантіэрыкіуэ щхьэзыфіэфіу, унафэш Іушэ. Уэзгъэшхар къыбжьэдэзмыгъэпкіыж щіыкіэ, уи лъэгум хьэндырабгъуэ щыхуэ, уи цыпи бами зэщlэкъуи, икlыт мы си абгъуэм.
- (губжьауэ) Жьындухэм фыз къэшэ-

- (гуожьауэ) жыындухэм фыз кьэшэ-кіз фщіэркъым, хьэщіэ гъэхьэщіэкіэ дэнэ щыфщіэн... И кіэм нэс уфіынти укъащіэжынт. Иджы мыдэ къызэдаіуз! Сэ жысіэр умыщіэмэ, дзы пфіэсщынурэ мэзым уахэсхьэнущ.
- ХьыІ, сыарэзыщ. ЖаІэ псом а зыр

къыхэжыжынкъым!

- ЖысІэнури?!

СЫТ? Джаур угъурсыз фасикъ!

- Жьындум и абгъуэм сыщихьам, ціыкіу защізу щхьэ къупщхьэ куэдыкіей илъу слъэгъуащ, ар зытекlуэну фэ зриплъ е зыхузэгуэп псоми я шырхэр егъэмэракІуэри, ешх. Шыру мэзым щІэкІуэдыкІар аращ зыІэщІэкІуэдар, жысlэнум, уей! - Уделэ уэ? Сэ шыр цlыкlухэр сшхыуи?

Уоу, Мэзытхьэ!!! Сэ ціыкіухэр зэрысфіэфіыр псоми ящіэ! Хьэуэ, апхуэдэутэфІы дыдэу зэрыслъагъур. А

цІыкІухэр зыщыгуфІыкІын гуэрхэр сыт щыгъуи къазэрыхуэзугъуейр зымыщІэр

 Мис аращ! Мис араш жыс!эр я ф!эш щІэхъунури.

- ХъунгъалІэ, къатхъэнсулыкъу, сытыт хьэмкі эу къэнэн Ціикъ ещанэу узыхуейуэ жыхуэпіар?

- Къуэнтхъурей лъабжьэ...

Лъабжьэншэ ухъу уэ пхуэдэ псори!

Е, зэт! Жьындухэр жэщратэкъэ щызэхэзекІуэр???

Зытхъуэжащ! Зэрыплъагъущи. дддээри зыдохъуэж, - жиlэри жьындум и дамэ лъэщхэмкlэ жьышхуэ къыщГри-

гъэхуху, абгъуэм илъэтыкlащ. - Хьы. Жьынду мыгъасэ! Сэлам къудей къызихыжакъым, - кІэлъыкІиящ абы мыдрейр.

- Жьым уихьауэ сыкъэсыжам арат, гурымырт хьэуам есу хэт жьындуу-

жьыр. Пщыхьэщхьэхуэкlуэ хъуху псори зэхуихьэсри, и жьэм жьэдэлъу къыхуихьаш.

- Тшхын гуэр къэпхьа? Си гур Іейуэ поху - абгъуэм къинар зигъэтхьэмышкіафэу щіоўпщіэ.

 Хьэvэ. тlасэ. ирикъvнш. зэ vзгъэшхати, сыпэуджэжащ.

Си кіэтіий ціыкіухэр къреіуэнтіыкі, зы хьэмбылу закъуэ къысхуэпхьтэкъэ!

- Дунейр хуитщ, узоутІыпщхьэхри, мэзым хьэпщхупщу щІэсыр урикъуху зэтешхыхь.

Ыыы, къэпщіаи, сэ занщіэу сашхынущ итІанэ.

СфІэгъэщІэгъуэну сеплъынт уэ узышхым къыщыщіым

 Уи нэр къмжу уи лъэпкъэгъу еб-гъэшхынут? Сыуишыр ціыкіуу уи нэгу къыщіэгъэхьэт!.. Іэджэуи анэфі умыхъунрэт уэ!

Дауэ щіыи, сэ анэфі къысхэкіынкіэ Іэмал иІэкъым

- Щхьэ жыпіэрэ апхуэдэу, къыпхэкіынут тlэ, ауэми къыпхэкlынт. Уэ гущlэгъу пхэлъщ, арыншамэ, сыкъебгъэлрэт!

- E Іушэ, сыткІи уІуши. Сэ сыжьынду-ухъущ, къыбгурыІуэмэ...

Уэуэу. Псалъэмакъыр щыдогъэт!. Нтіэ, аращиии, пщэдджыжь жьыуз дыкъэтэджу уэсэпс зэхуэтхьэсын хуейщ,

а зыращ къэнар. Къэтэджи зэхуэхьэс, жьындухэр жырытэджкъым.

- Пщэдей закъуэм укъэтэджынщ!

 Сыкъэтэджынукъым! Мыр сыт?
 ТІэкІу дэкІмэ, дыбгъэлІыщІэнущ уэ. Уи піз укъизмыгъэкіыу мы абгъуэм уис-шхыхыжмэ, зэфіэкіакъэ? - Умыделэ! Сэ узгъэфіэжынщ. - Сыхуейкъым!!!

Сэ дзыгъуэшхуэ куэду здэщыІэ бжесІэнщ

- «Фейцей и Іуэхутхьэбзэр ещхьыжщ», жагэу зэхэпхакъэ? Мы зэм бжызогэри, зыщумыгъэгъупщэ, мы мэзыр зи ина-гъым, псэущхьэхэр зи куэдагъым жьындум нэхъ Іуш яхэткъым. КЪЫБГУРЫІУА! Уэ пхуэдэхэм я чэнджэщи, я бзэгуи дыхуэмыныкъуэу, ди щхьэ Іуэху тхудо-

Хъунщ кхъыІэ, мыпхуэдизу зумыфыщІыж, сэ сыкъэтэджынщ.

Жьындухэр къышыушам. шэджагъуэм фіыуэ фіэкіат, дыгъэм щіылъэм уэсэпсу телъыр зэрызэщ Іибзеежрэ щыгъупщэжат. Гъэгъахэм я Іум къина ткІуэпсхэр зырызуурэ ерагъну зэхуахьэсри, бажэм и щхъухьыр зэхащіащ. Ауэ Іуэхуракъэ, ар иджы ирахьэлІэн

Зэ си натІэм уикІауэ слъагъуну пІэрэ? Дапщэрэ бжесіа, сэ есхьэліэнукъым ар

- УкъыздэІэпыкъчну жыпІати, тІэ? - зо-

ныкъуэкъу ахэр.
- Ар сигу къэкіыжтэкъым, сыт абы бажэм ирищіэнур?

Плъагъунщ!

- Иджыпступціэ жыіэт! - жеіэри жьынду шырым зытрешашІэ.

- ...Мыст... Ыыы.... ПцІы хуэмыупсыжу къигъэнэнуш.

- Хьи-хьи-хьи. Уей ар хъуам, тхьэмыщкіэжь! Апхуэдэ бажэм иращіэрэ? Зэрыпсэууэ и фэр трахамэ нэхъ къищтэнт абы

- УкъыздэІэпыкъуну?

- Сыкъытебгъэхьаш. Зи мыхъуми. ди нэгу зиужьынщ.

ШОМАХУЭ Залинэ (КъыкІэлъыкІуэнущ).

«КъежэкІым» и зэфІэкІ

«Адыгэ дуней» лъэпкъ фондым «Сыринэ» япэ адыгэ щіалэгъуалэ театрыр къызэрызэригъэпэщрэ куэд дэкіакъым - 2021 гъэ лъандэрэ щыізу аращ. Апхуэдэу щытми, театрыр хунэсащ и ціэр фіыкіэ игъэїуну, республикэм къыщаціыхуну, ціыхубэм я гум дыхьэну. Иджыблагъэ Урысейпсо зэпеуэм щагъэльэгъуащ Къаныкъуэ Заринэ и пъесэмкіэ ягъэува «Къежэкі» спектаклыр икіи къыхуагъэфэщащ «Лъэпкъыбээр зэрихъумэм папщіэ» дипломым и япэ нагъышэр. и япэ нагъыщэр.

«ТЕАТРАЛЬНАЯ завалинка» проектыр Урысей Федерацэм и Президентым и гранткіз къызэрагъэпащащ. Мы гъэм щэкіуэгъуэм и 6-м ещэщіанэрэ фестивалыр къызэіуахащ. Ар щекіуэкіащ Одинцовэрайоным хиубыдэ Осоргино жылэм щыіз «Песной городок» пансионатым. Фестиваль-зэпеуэм я лэжьыгъэ ирагъэхьащ Урысейм и щіыналъи 174-м щыщ гуп 46-м. «Сыринэр» япеуащ Сыктывкар, Мышкинэ, Омск, Жуковскэ, Муром, Пермь, Киров, Раменскэ, Красноярск, Санкт-Петербург, Одинцовэ, Саратов, нэгъуэщі къалэхэми къикіа театр гупхэм. Къэбэрдей-Балъкъэрым икіа гупыр гуапэу ирагъэблэгъащ, езы щіалэгъуалэми хэлъэт къызыкъуахащ - адыгэ джэгукіз яхыхьащ.

яхыкыш. Запеуэм и къэпщытакіуэ гупым хэтащ театрымрэ киномрэ я актёр Калькаев Роман, театрым и критикхэу Глебовэ Еленэрэ Уваров Вячеславрэ, режиссёр Филонов Владимир. Къэпщытакіуэхэм я унафэщіу щытащ УФ-м щэнхабээмкіэ щыхь зиіэ и лэжьакіуэ, режиссёр Зоринэ Аллэ. Іуэхум къеблэгъащ Жуковска къалэ округым и администрацым и управленэм и унафэщі Алфёровэ Ольгэ, актёр, ГИТИС-мрэ ВГИК-мрэ я доцент Снопков Олег, актёр, ГИТИС-мрэ ВГИК-мрэ я доцент Снопков Олег, актёр, ГИТИС-мрэ ВГИК-мрэ я доцент Снопков Олег, актёр, ГИТИС-мрэ ВГИК-мрэ я доцент Домнин Борис сымэ.

Фестивалым и къызэгъэлэпацакіуахэм, абы щызэгрэхэм, хъзщірхэм псалъэ гуапакіз захуигъэзащ художественнэ творчествэмрэ гуманитар технологиехэмкіз урысейпсо центрым и унафэщ! Даниловэ Татьянэ.

тьянэ.

- Илъэс куэд хъуауэ ек!уэк! фестивалым къоблагъэ, щ!алэ дыдэ пэтми, ц!ыхухэм я гум дыхьэну хунэса актёр гулхэр, абыхэм ядэлажьэ режиссёр !ззэхэр. Си ф!эщ мэхъу мы гъэм зи зэф!эк!к!э дызыгъэгуф!эхэм театр гъузаджэм жыджэру щылэжьэнухэр къазэрыхэк!ынур. 2024 гъэм Урысейм и щ!ыналъэ псоми театр школхэр къыщызэрагъэпэщынущ. Нобэк!э алхуэдэ театр мин 30-м нэблагъэ щы!эш, Мы фестивалым творческэ гупсысэк!э фызэрыщызэхъуажэр, зыр адрейм фызэрык!эльыплъыр куэд и уасэщ, -жи!ащ абы. Фестивалыр щ!эшыгтъуэу ек!уэк!аш, Утыку итык!эмрэ къэпсэлъэк!эмрэ, къафэмк!э, режиссурэмк!э, фехтованиемк!э, бээ шэрыуагъымк!э дерсхэр ек!уэк!ащ. Махуэ къэс ягъэлъэгъуащ спектаклиц-пл!ы. Театрхэм я унафэщ!хэмрэ режиссёрхэмрэ папщ!э щхьэхуэу мас-

я унафэщіхэмрэ режиссёрхэмрэ папщіэ щхьэхуэу мастер-классхэр щыіащ. Фестивалым и дамыгъэу ягъэ-хьэзыра хьэпшып ціыкіуфэкіухэр тыгъэ хуащіащ абы

хэлахэм. «Сыринэм» зыкъигъэлъэгъуащ тегушхуарэ екlyy. За-лым щІзсхэм спектаклыр телъыджэ зэращыхъуам щыхьэт техъуэу, ар иуха нэужь щызэпкърахыжым куэ-дым щІзупщІащ, ягу дыхьа Іыхьэхэр къыхагъэщащ, лІыхъужьхэм я хьэл-щэнхэми сюжетым и зэхэлъыкІэми и гугъу ящІащ. Спектаклыр апхуэдизу Ізэзу ягъэуват, актёр ныбжыьщІзхэр я псэр етауэ джэгуати, театреплъ-

актёр ныбжыьщыхор я псэр етауэ джэгуати, театреплъхэм мыхьэнэшхуэ иратыжактым ар зэрагъэлъэгъуа адыгэбээр къазэрыгурымыйуэм.
«Сыринэ» щіалэгъуалэ театрым и унафэщі Гугъуэтыж Ахьмэд тепсэлъыхьащ іуэху дахэм я гуалэу зэрыхэтам.
«Театральная завалинка» фестивалышхуэм адыгэбээкіэ тха пьесэ зэрыщыдгъэлъэгъуар дэркіэ щіыхьщ. Іуахум гуалэу дыхэтащ, спектаклыр дгьэлъэгъуа нуужьи ди бээм зыри гугъу зэрыримыгъэхьар, атіэ я гуалэу зэредэіуар зыхыдагъэщіащ. Сыт и уасэ ди актёр ныбжывщізхэм я зэфіэкіымрэ щіэныгъэмрэ мастерклассхэм щыхагъэхьуэну ізмал зэрагъуэтар! «Къежэкі» спектаклыр щызэпкърахым, фестивалым и къэпщытакіухэм къыхагъэщащ ар европей жыпхъэм тету гъэпсауз къазэрыщыхъуар. Театрым и художественнэ унафэщі Къанкъул Ислъамрэ сэрэ дызыхэтар къэтпщытэжу дытепсэлъыхыжащ, «Къежэкіыр» адэкіи зэ

пеуэхэм шэн хуейуэ, гъуэгу етыпхъэу, куэдым къацІыхуну щхьэлэу къэтлъытащ, - жиІащ Гугъуэтыжым.

хулу щьезноя кезпьельна, такиащ гу вузнальных. Фестивалыр сыткіи зэпэльытарэ нэщіысауэ къызэ-рызэрагъэлэщам, абы хуабагъ зэрыщызыхэпщіэм щыхьэт техъуащ «Сыринэм» и художественнэ унафэщі Къанкъул Ислъам:

Къанкъул Иблъам:

Театр дуней телъыджэм зэуэ дыкъыщыхутащ. Сэ сыхэтащ фестиваль куэдым. Ауэ мыр псом нэхърэ нэхъ си гум дыхьащ. Дыхуейщ иджыри «Театральная залинка» проектым дыхэтыну, тедгъзээну. Дэркlэ пщІэщ лъэпкъыбзэр зэрытхъумэм папщІэ къытхуагъэсрэща дипломыр Налшык къызэрытшар. Ди ныбъясыщ мыбы щалъэгъуа псори. Мыпхуэдэ Іуэхугъуэхэм сыт щыгъуи хэлъщ щэнхабзэм епха гупсысэхэр, щіэньгъэми щыхыбогъэцыху гупсысэ щіэщыгъуэ зиіэ ціыхухэр, щіэньгъэми щыхыбогъахъуэ.

Горькэм и ціэр зезыхьэ Литературэ институтым и

богьэціыху гупсысэ щіэщыгъуэ зиіэ ціыхухэр, щіэныгьэми щыхыбогьахьуэ.
Горькэм и цірэ зезыхьэ Литературэ институтым и студенткэ Сафиулинэ Елизаветэ Одинцовэ щіэкіуам и щхьэусыгъуэт «Сыринэм» и «Къежэкіым» еплъыныр.
- Псалъэкіэ къысхуэіуэтэнукъым «Къежэкіым» сепльыну зыхэсщіар зыхуэдизырі Джэгукіэ Ізмал тельыджэм щіэль гупсысэр къызгурыіуэным зэран хуэхъуакъым адыгэбээ зэрызмыщіэр. Спектаклыр къызэрызэгьэпэщамрэ актёрхэм я джэгукіэмрэ псори гурыіуэгуэу къысщащіащ. Спектаклыр иуха нэужь, абы щыджэгуахэм упщіэхэр трагъэльалъэрт - ар хабээщ, зэпльар зэпкърахыжу. Актёр ныбжыыщіэхэр а упщіэ къомым псом нэхърэ нэхъыщхьэ зы упщіэкіэ зэрыгаджэжарщ сэ гуапау сыкъазыгъэуізбжьар: «Ди бзэрладжэжарш сэ гуапау сыкъазыгъэуізбжьар: «Ди бзэрладуэ къыфщыхъуа?», - щірупщіащ езы ныбжывщіэхэр. Къагуроіуэ къызыхэкіа лъэпкым и щэнхабзэмрэ бзэмрэ мыхьэнуэ яіврэ зыхуэдизыр. Ахэр езыхэр ныбжывшір зыдахэщ: хэт школакіуэщ, хэт колларж, институт щіэтіысхьэну зигьэхьэзыр къудейщ. Спектакль нэужьым Гугьуэтыж Ахымадра Къанкърл Ислъамро сепсэльащ я лэжыыгъэм теухуауэ. Ислъам сыщигъэгъуэзащ спектаклыщіз елэжыну дяпакіз мурад зэриіэр. Пьесэр, абы щыджэгуа ныбжышціэхэр, гупым и унафэщіхэр зэхуэфэщэжт, сыхуэзэну иджыри си нэ кызыхуикіар пьесэр зытха Къаныкъуз Заринэш. Сэ дяпякіз «Сыринэм» игъэлъэгъуэнухэм сыпэльэнущ. - жиіащ Сафиулинэм.
«Адыга дүней» лъзалікь фондым и унафэщіхзу Къып Гупсэрэ Хьэціыкіу Раерэ ныбжышціэ театрыр зыхэта

дяпэкіз «Сыринэм» іггэлтэгтуэнухэм сыпэплтынущ. жиіащ Сафиулинэм.
«Адыгэ дуней» льэпкъ фондым и унафэщіхэу Къып Гупсэрэ Хьэціыкіу Раерэ ныбжыьщіз театрыр зыхэта Іуэхум, адыгэ щэнхбэз ээригъэлтыгуам, адыгабзэм папщіз я щхыэр льагэу зэраІэтам, пщіз яізу Налшык кызэрекіуэлізжам щыгуфіыкіащ.
- Ди фондым къызэригьэлэтца «Сыринэ» щіалэгтуал театрыр урысейпсо зэпеуэм хэтащ. Утыкушхуэм я зэфізкі щагтыльэгыуэну гупыж ящіат къэралым щылажы» щіалэгтуал театр куэдым. Гурыфіыгтуэщ, дызэрыгушхуэщ зэпеуэм «Сыринэм» текіуэныгты ктызэрыщихьар. Пьесэр зытха Къаныкъуз Заринэ къилтынухэм я дежкіз гурыіуэттуафіз хъун папщіз, пьесэр урысыбазокіз задахіауз яіан зэрыхуейр. Зэдзэкіар тхылтымпіз напэм иту, программэхэм дэлту къэпщытакіуэхэм яізышіэльащ, ауз утыкур зыгызбтыны дыя дыыгэбзэраш, Мэзкуу щыіа щіалэгэуалэм я гуапау жаізж зыхэта льэпктым адыгэбзэм щыщ псальэ гуэрхэр зрагтыщізну зэреліэліар. Зыхыхьахэр ктыдахьохыфащ, гултытэ лей зыхурагтышіыфащ я утыку итыкізмкіз, льэпкт гызсэныгты ягылтыгыранымкіз, ефізкіуэнымкіз, льэпкт тыся заращіам папщіз Фіыщіз тхыль яіыгтыр къврікуэлізжащ углыр. Алхуузду, я ціз кърайум Ислъам. Гугтыз тырам игулам. Гугтыз зарашым папшіл Пугтыз кырайхы игулыр. Алхузду, я ціз кърайхы Иглъм Лугтыз зарашім папшіл Пугтыз кырайхы игулыр. Алхузду, я ціз кърайхым игулыр. Алхузду, я ціз кърайхым Ислъам. Гугтыз тыкым игулыр. Алхузду, я ціз кърайхы Иглъм Лугтыз зарашнам папшіл Пугтыз кырайхыл игулыр. Алхузду, я ціз кърайхы Иглъм Лугтыз зарашнам папшіл Путыз кырайхы игулыр. Алхузду, я ціз кърайхы Иглъм Лугтыз зарашнам папшіл Путыз кырайхыл игулыр. Алхузду, я ціз кърайхы игулыр. Алхузду, я ціз кърайхы игулы зараш. Кырам Иглъм зараш. Путыз зарашнам папшіл Путыз кырайхы игулы зарашнам папшіл Путыз зараж зарашнам пашіл зараж ефізкіуэнымкіэ лэжьыгьэ зэращіам папщіэ Фіыщіэ тхыль яІыгьыу къекіуэліэжащ гупыр. Алхуэдэу, я ціз къраіуащ Къаныкъуз Зарина, Къанкъул Исльам, Гугъузтыж Ахьмэд сымэ. Мызыгъузгум «Сыринэр» зэрызекіуар Къэбэрдей-Балъкъэрым Щіалэгъуалэм и јузхухэмкіэ и министерствэм къыхуигъэфэща грантырщ. «Сыринэр» еліэліэнущ адэкіи зэрызиужьыным! - жи- Іащ Хьэціыкіу Рае. «Сыринэм» утыку ирихьэу пішіа къызарилэжьа «Сыринэм» утыку ирихьау пішіа къызарилэжьа

ащ лья утыку ирихьэу пщіэ къызэрилэжьа «Сыринэм» утыку ирихьэу пщіэ къызэрилэжьа кКъежэкі» спектаклыр сыт хуэдэ зэманми поджэж. Уегъэгупсысэ, уегъэльыхъуэ, ушыіэ щабэ зэрыщіэлъми щіэщыгьуэ къыпщещі. гушыlэ щабэ зэрыщlэлъми щlэщыгъуэ къыпщещi «Къежэкlым» адэкlи и гъуэгур дахэ хъуну дэри ди гуа

ГУГЪУЭТ Заремэ.

Бжьыхьэ хуабэр зэранщ • Узыншагъэ

ЩІыуэпсым лей хэткъым, псори зэпэшэчауэ, убзыхуауэ къокІуэкІ. Ауэ щыІэщ гъат-хэм зыщигъэгуви, бжьыхьэм зыщиІэжьи, щІымахуэр щыуэсынши, гъэмахуэ хуабэм цІыху щиукІи. Иджыпсту дызэрыт гъэм и цыху щиуки. иджыпсту дызэрыт гьэм и зэманыр къапштэмэ, бжьыхьэр зыфіэфіыр нэхьыбэш, гьэмахуэ жьэражьэм иужькіэ псэ тыншыгъуэ къахуехьри. Ауэ щіэны-гъэліхэм жаіз бжьыхьэ хуабэр нэхъ зэраныжу зэрыщытыр.

- ІЭПКЪЛЪЭПКЪЫМ игъуэт зэхъуэкІыныгъэхэм ятепщІыхьмэ, бжьыхьэм нэхъ чэзу хьэлъэ яхэткъым илъэсым и зэманхэм. Сыту жыпІэмэ, махуэр кІэщІ мэхъури, дыгъэпсри жыпізмэ, махуэр кізщі мэхъури, дыгъэпсри́ мащізущ цівкум къвізэрыльзізсыр. Дызэрыныззащи, в итамин D жыхуэтіэр дыгъэпсырщ къвізыпыкіри, ар къвітлъымысмэ, узыфэ зэмылізужьыгъуэхэр къохъей, цівкум ишх кальцийр и пкъым имызагъэу ирельзсыкіыж, къарууншэ мэхъу, уз зэрыціалэхэр псынщіз дыдзу къеубыд. Абы и закъуэкъым... Къэблагъэ щівізмрэ бжыхъэ дыгъэпс хуабэмрэ зоныкъуэкъруи, атмосферэм къыщекіуэкі зэхъуэкіыныгъэхэр давленэми йоныкъуэкъу. Зэм дэкіуейуэ, зэми ежэхыжурэцівхум и узыншагъэм «ириджэгу» давленом къегъэхъей гу, лъынтхуэ, псантхуэ узыфэхэр. Уеблэмэ узыншагъэ быдэр зи напщіэм телъзри къегъэдзыхэ абы: щхъузыр къефыкірей хэри къегъэдзыхэ абы: щхьэузыр къефыкІрей мэхъу, псынщізу йош, къару имыізу, зы-хуэмыізту щытщ, - жеіз «Гемотест» лаборато-рэм и дохутыр Иванов Роман. Къызэрыщізкіымкіз, бжыхьэм узыфэ зэ-

рыціалэ зэмылізужьыг ы кьохъей. Дунейр хуабэмэ, ахэр нэхъыфіыхэу мэбагъуэ, хьэуар тудому, алэр пэльний рыхлау мэсаг вус, хьзуар гудому нехьэс, и щыгъыным нэхъыбэрэ тесш. Къищынэмыщауэ, зэрызыпхуэпэнур умыщау укъегъапца дыгъэпсым. Нобэ хуабэ хъунущ жыпау, тэмэму зумыхуапэу унэм укъыщіэкімэ, дунейм напіэ-зыпіэм зыкъызэридзэкіыу уэлбанэ хъужынри зыптам зыкызаридаякыу уалоана кэржынри кальш, Е, щыізш жыпізу, цыджанэ іув щыптіа-гъэмэ, хуабэ хъужынурэ укъэпщіэнтіэнуш. Сымаджэ ухъунуш тіум щыгъуэми. Дауи, балигъым зыгуэрурэ зэхуигъэкіуэнщ а іуэхугъуэр, ауэ сабийм хузэхэгъэкіынукъым дунейм и техьэгъуэхэр. Аращ бжыхьэм деж сабийхэм уз зэрыціалэхэр къапкърыхьэурэ куэд дыдэ сы-

маджэ щіэхъур. Иджыри зы іуэхугъуэ: бжьыхьэ хуабэм деж аллергиер къохъей. Пщіащэ пылъэлъыжахэр кіэщіу зэщіэщтыхьатэмэ, апхуэдэ ныкъусаныгъэ къапыкіынутэкъым, ауэ хуэм-хуэмурэ гъууэ зэтелъ тхьэмпэхэм дыгъэ къыщытепсэкІэ я зэхуакухэр догъуэтыкі, ар жыым ирехьэ-жьэжри, ціыхум аллергие кърет, астмэмрэ уз замылІзужыгьуэхэмрэ къегъэхъей, иммуни-тетыр ирегъэхуэх. Бжыхьэ щхьэ узыр пхузэ-теlыгъэнущ, пыіз хуабэ щыптіагъэкіэрэ, до-хутырхэм зэрыжаіэмкіэ. Псантхуэхэм щіыіэ хыхьэурэ щхьэр игъэузу аращ. Къищынэмы-щіауэ, ціыхур жейкіэ ирикъун хуейщ. Сыту жыпІзмэ, ущыжейм дежщ Іэпкълъэпкъыр нэхъ ерыщу узыфэхэм щезауэр.

ФЫРЭ Анфисэ.

• ГушыІэ

Зиш яужь къинэм си мылъкур ейщ

Я адэр щыліэм, и къуитіым уэсят къахуищіащ: - Фи шитіыр къызэдэвгъажи, зиш яужь къинэм си мылъкур

Адэр лІэри щІалъхьэжащ, мылъкур зыгуэрым лъысын хуейтэ-къэ?

Адэм и уэсятыр ягъэзэщІэну я шы зырызым шэсри губгъуэм дэкіащ. Зэбгъуроувэри, яшхэр ирагъэлъ. Дэтхэнэри хуейщ и шыр иужь

зэот буроувэри, яшхэр ираг бэль. дэглэлэри хувищ и шыр иуло къинэнуи, къыжьардакърж. Апхуэдэу щхьэж и шыр иужь къыхуимыгъанэу куэдрэ пы-лъауэ, шыхэми тхъурымбэр къайттэттэхыу зэхауктауэ, зы шу гуэр блэктыу ар илъэгъуащ. Апхуэдэу щащтымкгэ щеупщтым, туэхур зытутыр къыжрагащ. - Фишхэмкга фызэхъуажи фыкъызэдэжэ, делэжьитт, - жигэри,

• Псалъэ пэжхэр

Япэ умыуэ, къауэм ущымысхь

∳Блэжьын бгъуэтмэ, пшхыни

бгъуэтынщ. дышэ зышІыр

фДыщэр д пщіэнтіэпсщ. уехьу къэблэжьыр

♦Зи жьэ куэд жијэм и јэ куэд

ищІэркъым **♦Къуажэ зи**Іэ нэхърэ - Іэ

зыфізт **♦**Мэлыхъуэр куэдмэ, мэлыр

хьэрэм мэхъу.

∧варам мохву. ♦Мыдэф и Іуданэ кІыхьщ. ♦НэрыІэзэ Іэпэзадэ.

♦Пщіэнтіэпс пщіэншэ хъур-

♦ Іуэхуншэ псалъэрейщ.

♦Ахъшэ и куэдмэ, делэми,

пщыщ. ♦Зи Іуэ былым из нэхърэ - зи шхьэ акъыл ит

мурэ аквылы... ♦Ибэр бэшэчщ. ♦Изрэ ныкъуэрэ зэрыщ!эр-

къым. ♦Дунейр къэкІухьи, уи унэ

♦Япэ умыуэ, къауэм ущымысхь

ФДыщэ унэ нэхърэ - уи унэжь.ФДзыгъуэ пэтрэ и гъуэ щыліыхъужьщ.

♦Зауэм хэту джатэ хьэху ятыркъым.

♦Уи адэ и щіыпіэ гъэдахэ, уи анэ дахэу епсалъэ. ♦Уи нэ къеіэм и псэм еіэж.

♦Хамэ хэку сыщытхъэ нэхърэ

си хэкужь сыщыліэ.

пэт и къуажэр иб-

Жэрумэ гъэгъуа, кіэртіоф щІэлъу гъэжьауэ

CON AALUS ITCARES

Жэрумэ гъэгъуар см 2 и ly-вагъыу хъурейуэ зэпаупщl, lyданэкІэ пхамэ, ар къыхах, тебэ къэплъам сатыру зэлъэмы эсу Іубауэ иралъхьэ. Абы псы шыіэ шакіэри, и шхьэр трапіэ, мафіэ ціыкіум тету ягъа-вэ. Мафіэр инмэ, жэрумэр мыжьэ щІыкІэ псыр щІова-щІэ. Псыр дакъикъэ 25 - 30кіз щізвэщізн, жэрумэр абы дэвэн хуейщ. Итіанэ іупщізурэ упщіэта кіэртіоф, бжьын упщІэта, шыбжий ожьын упщізта, шыожии плъыжь сыр халъхьэри, теба-щхьэр тепіауэ, мафіэ ціыкіум тету аргуэру дакъикъи 6 -8-кіэ ягъажьэ езым къыщіэжа дагъэмкіэ. Хьэзыр мэхъу щыжаіэм, псы щіыіэ тіэкіу щіакіэри, зэіамыщіэу дакъи-къи 8 - 10-кіэ ягъажьэ. Іэнэм зэрытрагъэувэр пщтырущ. зэрытрагьэувэр пщтырущ. ПІастэ хуабэ, щІакхъуэ, чыр-жын, мэжаджэ дашх.

Халъхьэхэр (цІыхуитІ Іыхьэ): жэрумэ гъэгъуауэ - г 160-рэ, кІэртІоф укъэбзауэ - г 250-

о, псывэу - г 150-рэ, бжьыныщхьэ укъэбзауэ - г 30.

етІуанэу щІакІэ псывэу - г 100

шыгъуу. шыбжийуэ - узыхуейм хуэдиз.

Щэ мэжаджэ

Нартых ухьэжыгъэ ухуэнш Іар тепщэчым иракІутэ, шыгъу зыхэлъ псы къэкъуалъэр абы хакізурэ хупціынэр бэлагъкіз япщ. И бахъз пщтырыр ягъакІуэри гуэдз хьэжыгъэр щІапщэ, и щхьэр трапіэри, іэфі къыщіыхьэн щхьэкіэ сыхьэти 10-кіэ шіыіапіэ ягъэув. ИтІанэ ар тхъу зыщыхуа тебэм см 4 - 5 и Іувагъыу иралъхьэ абы мэл кіапэ гъэвэжа жьахуэ тракіутэ, хупціынэм ха-гъэхьэурэ, и щхьэр джафэ ящі, шху щіыіэ щахуэ, мэжа-джэр къэмычэн щхьэкіэ. Тебащхьэр трапіэри, мафіэ мыин дыдэм тету сыхьэтиті нэскіэ

ягъажьэ. ЖьэгукІэ е хьэкулъэкІэ ягъэжьа мэжаджэм щхьэфэр тхъуэплъ дахэщ, мэ уакіуэ иіэщ. Мэжаджэр ща бэ яшІын шхьэкІэ, тебэм зэрилъу и щхьэр тепlауэ дакъи-къэ 15 - 20-кlэ щагъэтщ. Мэжаджэ бзыгъэхэр лантіэ-лантlэу, зэпымыщlыкlыу щытын хуейщ. Шэ хуабэм докlу, шху дашх, къалмыкъ шейм драф.

Халъхьэхэр (ЦІыхуитху Іыхьэ):

нартыху хьэжыгъэу - г 800 псывэу - г 2000, кlапэ жьахуэу - г 50, тебэщыхуэ тхъууэ - г 5, гуэдз хьэжыгъэу - г 100, шхууэ - г 20 шыгъуу - узыхуейм хуэдиз.

КЪУБАТИЙ Борис.

• Хъыбар

Абазэхэм я Шумахуэ

Шагуджхэ ейуэ Шумахуэ жари щалэ лъэрызехьэ гуэр Абазэхэм. Бжьэлыгъупщым и пхъур лІы иритырти, ар зэхихри, Шуг сашэ джэгум кІуащ. Шумахуэ ны-

Пщым и пхъур, пхъэ вакъэм иту, нысашэ джэгум къыхашэри, пщащэхэм къыхагъэу-ващ. Шумахуэ джэгум щlэкІуар арати, пщым и пхъур ирихьэжьэри ежьэжащ. И пхъур зэрырахьэжьар жраІащ пшым. Пшашэр нысашэ джэ гум яхэзыхыфар зэрымылыгъэншэр къыгурыІуэнтэкъэ пщым? КІэлъыпхъэрын щыхъум, пщым къажриващ:

ФыщІыхьэнукъым. щІыхьэми, къыІэщІэфхыжы-фынукъым.

кІэлъыпхъэращ ыхьэжьам. Шу-Итĺани езыхьэжьам. пщащэр махуэ сэрэшым зэпрыкІри, яІэщІэкІащ. Пхъэрыр сэрэшым хэнащ, зэпрыкІыфа-къым. Пщащэр ирагъэхьри, къагъэзэжащ. Я Іуэху зэрыхъуар пщым жрајащ.

ДахэкІэ ухэмызэгъамэ, ІейкІэ къыпыпхын щы-Іэкъым, и ужь фикі, - къажријаш пшым, и пхъур лјыгъэ зыхэлъ щалэм зэрихьар и гуапэ хъуати.

• Интернетым дыкъышоджэ

Абыхэм я уэгур вагъуэхэм **УХЕНЕТІЯ**

Унагъуэ къулей гуэрым я ліым и къуэ ціыкіур къызлым и къуз цыккур къыз-дищтэри, къуажэ пхы-дзам кlуат, къулейсыз-хэр зэрыпсэур иригъэ-лъагъун мурадкlэ. Унагъуз хуэмыщіа гуэрым я фермэ ціыкіум зы жэщ-махуэ щагъэкІуащ зэадэзэкъуэм. Унэм къэкІуэжа нэужь,

адэр къуэм йоупщі:
- Дауэ къыпщыхъуа ди
«зекіуэр»?

- Хуабжьу сигу ирихьащ, си адэ. - КъыбгурыІуа иджы къулейсызхэм я псэукІэр

зыхуэдэр?

- Сыт хуэдэ дерс атІэ къыхэпхар?

Къуэм жэуапу итащ: - Сэ слъэгъуащ дэ зы хьэ фіэкіа дызэримыіэр, абыхэм я фермэм хьэшхуиплІ тетщ. Ди жыг хадэм псыгуэн итщ, абыхэм гъузимыІэ псыхъумапІэ ин яІэщ. Ди хадэм уэздыгъэ къыщоблэ, абыхэм я уэгур вагъуэ мелуанхэм ягъэнэху. Дэ пщіантіэ дэгъуэ диіэщ, абыхэм я щіым нэзым унэплъысыфыркъым.

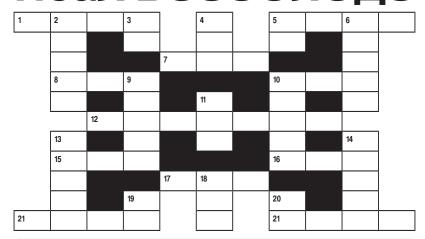
Адэм и къуэм и жэуапыр зэхиха нэужь, и бзэр иубы-

Къуэм къыпищащ:

- Упсэу, си адэ, къулей-мрэ тхьэмыщкіэхэмрэ псэукіэр зэхуэзгъэдэхэмрэ я псэукіэр зэхуэзгъэдэ-ну Іэмал къызэрызэптам щхьэкіэ.

Адэр егупсысащ: «Пэжщ, «къулеягъым» къызэщІи-убыдэр зэщхьэщокІ, ар къызгурызыгъэІуар къуэращ».

Псалъэзэблэдз

Щэкіуэгъуэм и 11-м ди газетым тета псалъэзэблэдзым и жэуапыр:

Екіуэкіыу: **4**. Лыбжьэ. **7**. Іуданэ. **8**. Мафіэдз. **10**. Ажэ. **11**. Бэдж. **12**. Яжьэ.**15**. Хъунгъар. **16**. Пшынэ. **18**. Хьэрып.

Бланэ. 2. Абдж. 3. Бэлагъ. 5. Адэжынэ. 6. Іэбжьанэ. 9. Джэд. 13. Іуащхьэ.

Екіуэкіыу: 1. Щіалэ бжынфіэ, Іэпкълъэпкъ зэкіуж зиіэ. 5. Уэрэдус ... Данил. 7. Нобэ щіагъуэу зэрамыхьэж адыгэ ціыхухъу щыгъын. 8. Гукъеуэ зиlэр псал лэщи, ... зиlэр тlэхъуалlэщ. лэщи, ... зиіэр тіэхъуаліэщ. 10. Колхоз тхьэмадэу щыта, Социалист Лэжьыгъэм и Ліыхъужь. 12. Краснодар щіыналъэм щыщ та. красподар шынальзы щык къалэ, адыгэу миным нэблагъэ щыпсэууэ. 15. Бжэнхэм я пашэ. 16. Адакъэщірээ ... піастэрэ. 17. Вым и пщэ тралъхьэ, зэрыщіа-щіэ пхъэ. 21. Адыгэ псалъэжым

шіэ пхъэ. 21. Адыгэ псалъэжьым зэрыжиіэмкіэ, апхуэдэ ціыхур щыту маліэ. 22. Аушыджэр кьыщыхъуа адыгэ тхакіуэ. Къехыу: 2. Іус илъу шым ищэм кіэращіэ къэлътмакъ. 3. Си унафэшіэр къэлътмакъ. 3. Си унафэшіэр ... джабэкіэ кызоуэ. 4. Егъэленуэ дүнейр шыщіы!э. 5. ... гъущэрылърэ фыз игъэплъа ліырэ. 6. Ди гъунэгъу ліыр..., гущіэгъу зимы!э ціьхущ. 9. Си гъунэгъум мэл ... и!эщ. 10. Зи гъэгъахэр гъуэжь, зи пхъэр щабэ жыг, Налшык къалэ и уэрамхэм щыкуэду. 11. .. псы кіэрыпщіэрэ? 13. Къэбэрдей генерал. 14. Фэдэн ящіыну зэгуагъэжа былымыфэ. 18. .. тесу псым йолыдж. 19. Шым и кіуэкіз. гуагъэжа былымыфэ. **18**. ... тесу псым йопыдж. **19**. Шым и кlуэкlэ. 20. Уэрэджыlакіуэ Іэзэу щыта, КъБР-м щіыхь зиіэ и артист.

Зэхэзылъхьар МЫЗ Ахьмэдщ.

Блэк амрэ къэк уэнумрэ зэпызыщ э лъэмыж • гъзпъзгъузныгъэхэр

гъэлъагъуэ «Карусель» выстав-кэм фыщеплъыну Іэмал щыІэщ сурэтыщі Нестеренкэ Эдит и лэжьыгъэ гъэшІэгъуэнхэм.

МЫР Эдит и ещанэ гъэлъэ-гъуэныгъэщ. СурэтыщІым и япэ выставкэр щекlуэкlащ иужьрей илъэсипліым ар щыпсэу Москва къалэм. Фигу къэдгъэкlыжынщи, ди республикэм гъатхэм щи, ди респуоликам гъатхам къыщыазрагъзпащауз щытащ Эдит и лэжъыгъэхэр щызэхуэхьэса «Что ты чувствуешь?» выставкар. Езым къызэрилъытамків, и сурэтхэр экспрессионизм лізужыстъуми. Налшык и Сабий художествочно школир за ка

веннэ школыр къэзыуха, зи Із-щагъэкіэ лингвист Эдит зэры-жиіэмкіэ, и лэжьыгъэхэр зытриу-хуэр XIX ліэщіыгъуэм и ціыху-

хэрщ, абы хиубыда и Іыхьлыхэрщ. Гъэлъэгъуэныгъэм щызэхуэ-хьэсащ «Темный период», хьэсащ «темный период», «Светлый период», «Карусель» зыфіища лэжьыгъэхэр. Ціыхухэм я хьэл-щэнхэм, гъэм и зэманхэм хуэдэу, зэрызахъуэжыр, языны-къуэхэм дунейр уэтіпсыті, пша-гъуэ хъуми, дыгъэпс махуэхэр къызэрыкіэлъыкіуэр - аращ гупсысэу мы сурэтхэм ящіэлъыр. «Карусель» Іыхьэм хохьэ сабии-

сабийхэмрэ стузмрэ ятеухуа гвузирэ самихэмрэ лгеухуа сурэт щхъуэкІэплъыкІэхэр. Абы щызэхуэхьэсащ езым и сабиигъуэм, «дуней телъыджэм» ухэзышэ и гукъэкІыжхэмрэ хъуэпсапіэхэмрэ. Блэкіамрэ къэкіуэнум-

рэ зэпызыщіэ лъэмыжщ а сурэтхэр. Балигъхэми сабийхэми яхуэгъэзащ Эдит и сурэтхэр. Абы и лэжьыгъэхэм дихьэххэр, ахэр зэхуэзыхьэсхэр мащіэкъым, аращ Москва и галерее нэхъ ціэрыіуэхэми шірагъэблагъэр.

Музейм и унафэщ! Накуэ Феликс мы Іуэхум теухуауэ къы-щыпсалъэм къыхигъэщащ лэжьыгъэхэр зэрыщ/эщыгъуэр, Эдит зыми емьщхь, езым и хъэт/ зэри/эжыр, и сурэтхэр ди музейм дяпэк/и щигъэлъэгъуэну зэригуа-

пэр. Зэхыхьэм къыщыпсэлъащ су-рэтыщіхэу Ахъмэт Пиуанрэ Дзэ-гъэл Ізуесрэ. Гъэлъэгъуэныгъэр щэкіуэгъуэм и кіэ пщіондэ екіуэкіынущ.

ТЕКІУЖЬ Заретэ. Сурэтыр Къарей Элинэ трихащ.

Ислъэмей щІалэм и дыщэ медалыр

Налшык къалэм и спорт комплексым иджыблагъэ щекlуз-кlащ балъкъэр усакlуэ Мечиев Кязим и фэеплъ урысейпсо

ЗЭПЕУЭМ хэтащ къэралым и щіынальэхэм ящыщу 26-м я бэнакіуэ ныбжьыщічу 500-м нэблагьэ - Кавказ Ищхъэрэм и адрей щіыпізхэм, Кърымым, Ямало-Ненецкэ округым, Астрахань областым, Тывам, Татарстаным, Мэзкуу, нэтъуэщіхэми къикіауэ. Гъэщіэгъуэну икіи удээыхьэхыу екіуэкіа эзхьээзхуэм дыщэ медалыр къышихьащ Бахъсэн куейм хыхьэ Ислэмей къуажэм щыщ бэнакіуз Елмэс Къантемыр. Щіалэр зыхэтыр килограмм 68-

рэ зи хьэлъагъ гупырщ, и тренерхэр Жолдащ Зэчыррэ Елмэс Ар-

туррэщ.
Зэхьэээхүэм къыхэжаныкlахэм кубокхэр, медалхэр, щlыхь шэныгъэр щыубыдынымкіэ ныбжьыщіэхэм ирагъэкіуэкіыну зэ-

НАУРЗОКЪУЭ Ислъам.

НэхъыфІхэм хабжэ

Къэрэшей-Шэрджэсым футболыр фіыуэ зылъагъуу исхэр зыщыгуфіыкіа зы Іуэхугъуэ къадэхъуащ иджыблагъэ. Ахэр илъэс 20 хъуауэ зыщіэхъуэпсар - республикэм футболымкіэ профессиональнэ командэ иіэныр - хэгъэгум и іэтащхьэм и фіыгъэкіэ къагъэщіэрэщіэжащ.

АПХУЭДЭ дзыхь зрагъэза щіалэхэм, Абидокъуэ Вадим зи пашэхэм (командэм и капитанщ), хуабжьу жэуаплыныгъэшхуэ яхэлъу къыщіэкіащ икіи зэрыхьэ утыкухэм пашэныгьэ щызыіэпашэяэм (командэм и капитанщ), хуаожьу жэуапіныны вэшхэг яхэльу къыщіякіащ икіи зэрыжьэ утыкухэм пашэныгьэ щызыіз-рагьэжьау алхуэдэш. Псалъэм къыдэкіуэу жылізмя, 2023 гъэм на-къыгъэм и 31-м республикэм и стадионым ІІІ дивизионым Кавках Ищхъэрэ, Ипщэ щіынальэхэр къызэщіэзыубыдэ чемпионатыр къыщызэјуахауэ щыташ. А махуэм Къэрэшей-Шэрджэсым и «Нарт» командэр Каспийск къикіа «УОР-Дагьыстаным» 4:2-уэ текіуаш. Абдеж къыщыщіидзащ «Нартым» и ехъуліэныгъэр, фут-бол командэ 16 щызэпэщіэта чемпионатым и кізух джэгугьуэм нэсащ КъШР-м и командэр икіи щыджэгуац. Абы кърикіуащ «Нартыр» етіуанэ лигэм щыджэгуну ізмал зэригъуэтар. Иджы аргуэру зы гуфіэгъуз хыбабр къаізрыхьащ футболыр фіыуэ зыльагъухэм. Футболымкіэ урысейпсо зэпеуэ иным иджыблагьэ 2-нэ увыпіэр къыщихьащ Абидокъуэм и командэм. Къищынэмыщіауэ, чемпионатым и джэгуакіуэ нэхъыфі хъуари, бомбардир нэхъыщхьзу абы хэтари (голиплі дигъэкіаш) Абидокъуэ Вадимщ, Чемпионатым и гъуащхьэтет нэхъыфіу къальытащ а ко-мандэм щыщ Дьяченкэ Александр.

НЭЩІЭПЫДЖЭ Замирэ.

«Биолог-Новокубанск» (Прогресс) - «Спартак-Нал-шык» (Налшык) - 0:3 (0:2). Налшык, «Спартак» стадионым. ЩэкІуэгъуэм и 15-м. ЦІыхуи 150-рэ еплъаш

Судьяхэр: Шамарэ (Дон Іус Ростов), Головченкэ (Дон Іус Ростов), Габагков (Владикавказ)

«Биолог-Новокубанск»: Ко-валёв, Ливаднов (Пунегов, 55), Мамкин, Каргин, Пириев, Боритамкин, каргин, гириев, ворис сов (Изосимов, 46), Аветиков, (Ляшенкэ, 78), Коротков (Ду-даев, 55), Малыш, Миносян (Моргунов, 73), Полях.

«Спартак-Налшык»: Къумыкъу, Далиев, КІэдыкІуей, Березов, Хьэшыр (Нартщауэ, верезов, льяшыр (партщауз, 87), Мэкъуауз (Гуэгузокъуэ, 87), Масленников, Жангуразов (Селяев, 68), Топурие (Дмитриенкэ, 76), Торосян, Ліуп (Котов, 68)

Топхэр дагъэкlащ: Лlупым, 24 - (0:1), Лlупым, 38 - (0:2), Хьэ-шырым, 52 - (0:3).

Дагъуз къыхуащіащ: Березовым, Поляхым, Кіздыкіуейм.

Урысей Федерацэм футбо-лымкіэ и етіуанэ лигэм и «Б» дивизионым хэт командэхэм ирагъэкіуэкі зэхьэзэхуэхэм я етІуана Іыхьам илкъ иткіа шакІуэгъуэм и 15-м «Спартак-Налшыкыр» шыхьэшІаш Краснодар крайм и командэ «Биолог-Новокубанск»-м и деж.

ГъаціІэм къызэригъэпъа-Гъащіэм къызэригъэлъа-гъуэщи, уз нэхърз нэхъ къа-рууншэм, зыхузэфізмыкіым те-гушхуэгъуафіэщ, абы жэуап къуитыжыфынукъым. Мы зэlyщіэр зэрекіуэкіари апхуэдэ гуэрущ. Япэм щыгъуэ зэкіэлъхьэужьу тхуэнейрэ хэгъэрейхэм хвэужьу гхуэнеирэ хэг вэрелхэм рыкъыхагъэщ[ауэ (ди унэ ды-щы!эуи, хьэщ!ап!э дык!уауи) къыпхуэмыщ!эжыну, !узхум зы-зэридээхЫжат а махуэм. Ди щ!алэхэм ялъэк! къамыгъанэу щанажым нізьяк кызымыны ванау дагуащ я ныкьуэкьуэгъухэр. Ауэ абы щхьэусыгъуэ иіэщ. Къыттекіуэу щыта япэрей «Биолог-Новокубанск»-р щы-іэжкъым. Нэгъуэщіу жыпіэмэ, командэр мы гъэм турнир таблицэм зыкІи щыгугъэжыркъыми, къэкlуэну илъэсым мыпlа-щlэу, къызэмыплъэкlыу зыхуе-гъэхьэзыр - ныбжьыщlэхэр lyэхум къыхещэ, ахэр егъэджэгу, я загъэм хрегъэгъахъуэ, гъэгушхуэ.

«Спартак-Налшыкым» ар ищіэ хуэдэу зэіущіэр иригъэ-жьащ, икіи хэгъэрейхэм я гъуэр япэ дакъикъэхэм къыхуэщтэну щытащ. ЯпэщІыкІэ штрафщытащ.

Мэджэгуф... щыхуейм деж

Ислъам лъэщу зэуа топым гъуащхьэхъумэ Ковалёв Роман къригъэгъэзащ. Абы иужькІи, зэман куэд дамыгьэкіыу, нал-шыкдэсхэм зэіущіэм и бжы-гьэр къызэіуахын хуеящ, ауэ топурие Тамаз гьуэ нэщіым то-пыр худэгъэкіакъым. Зэрыжаlэу, ар пхудэмыхуну нэхъ гу-гъут, думыхуным нэхърэ. Ди щалэхэр ебгъэрыкlуэ

щІалэхэр ебгъэрыкіуэ г, хэгъэрейхэм щхьэзэпытт къэІэт жыхуаІэр ирамыту, икІи апхуэдэ егугъуныгъэм мыгувэу фейдэ къыхахащ. Зэlущlэм и 24-нэ дакъикъэм «Биолог-Новокубанск»-м топ худигъэкlащ ЛІуп Ислъам. Командэм къилэжьа штрафнойр къыхата нэужь, ар Іэкіуэлъакіуэу щхьэ кіэ гъуэм дигъэкіащ абы.

Пупыр къвзарыкіати, я хьэр-хуэрэгъу командэм и топ-джэгухэм яхуубыдыртэкъым. Етіуанэ топыр дэзыгъэкіари аращ. Къыпэщіэта топджэгухэм я зэхуакум дэжри яІэщІэ-кІащ икІи лъэщу зэуа топым къызэрыригъэгъэзэн Іэзагъ Ковалёвым абдежым къыкъуэкlа-къым. Зэlущlэм и 38-нэ дакъи-

къэр екlуэкlыу арат. Зэхьэзэхуэм и етlуанэ lыхьэри налшыкдэсхэм жыджэру ирагьэжьащ, гъуэр къызэращтэн Іэмалхэр зэкІэлъхьэужьу хэгьэрейхэм я гъуащхьэм деж къыщызэрагъэпэщ зэпытт.

Дызыхэт гупым щыджэгу командэхэм а махуэм ирагъэ-кlуэкlа зэlущlэхэм я топ нэхъ дахэ дыдэр дэзыхуар Хьэшыр Алану пхужыlэнущ. Топджэгу губгъуэм и сэмэгурабгъумкіз

дащ, жыжьэ мыкіуэуи, гъуащ-хьэтет Ковалёвым и гущхьэ къэмыкіыххэу, топым еуэри, абы къыпекіуэкіыу дахэкіейуэ гъуэм и пліанэпэ нэхъ жыжьэм дигъэкіащ. Абы щыгъуэ зэіу-щіэм и 52-нэ дакъикъэр екіуэкіыу арат.

Иужькіэ налшыкдэсхэр нэхъ иужына налшыкдаскар нахь ээтесабыра хуэдэу хъуащ, къы-пэщіат командэм и гъуэм еб-гъэрыкіуэнри нахъ кіащхьа ящіащ. Хэгъэрейхэри арат зыхуеиххэри, ди щалэхэм къатеуплізу хуежьащ. Зэм Къумы-ъум къригъэлащ, зэм гъуз нэщіым кіуэ топыр щхьэкіэ къыдахыжащ. Сытми, къытпэшІэтахэм сыт ямышІами, къэнэжа зэманым я къару хури-къужакъым зэlущlэм и бжыгъэр яхъуэжыну. Урысей Федерацэм футбо-

лымкіэ и етіуанэ лигэм и «Б» дивизионым хэт командэхэм щэкіуэгъуэм и 15-м ирагъэкіуэмануэл уун и 10-м ира вануу-кыа адрей зэјущјахэр мыпхуэдэ бжыг-эхэмкіэ иухащ: СКА -«Победа» - 1:0, «Севастополь» -«Динамо-2» - 1:0, «Динамо» (Ставрополь) - «Алания-2» - 1:0. Зэрынэрылъагъущи, хьэщlапlэ щыlэу ди командэм фlэкlа зыщогоу ди командэм крыка зы-ми текіуэныгъэр къыхуэхьа-къым. Джэгугъуэ кіуам «Севас-тополь»-м къыдищіар «Биолог-Новокубанск»-м трикъутэжащ. Къыкіэльыкіуэ зэіущіэр «Спартак-Налшыкым» щригъэ-

кіуэкіынур щэкіуэгъуэм и 19-щ. А махуэм ди командэм къригъэблэгъэнущ Дон Іус Ростов и

БАТОКЪУЭ Албэч.

Урысей Федерацэм футболымкІэ и етІуанэ лигэм и «Б» дивизионым зэхьэзэхуэр зэрыщек уэк Іыр

	Командэхэр	Дж.	Къ.	3.	ФІ.	T.	0.
	1. «Севастополь» 2. СКА 3. «Спартак-Налшык» 4. «Алания-2» 5. «Динамо-2» 6. «Биолог-Новокубанск» 7. «Динамо» 8. «Победа»	6 6 6 6 6 6 6	4 6 3 1 2 0 1 0	2 0 1 1 2 2 3 3	0 0 2 4 2 4 2 3	18- 5 18-8 15-13 18-18 15-13 9-17 6-13 13-25	27 27 20 15 14 12 9

Гу зылъытапхъэ: зэхьэзэхуэм и япэ Іыхьэм къыщахьа очко бжыгъэхэри турнир таблицэм къыщыгъэлъэгъуащ.

УнафэщІ-редактор ШИРДИЙ Маринэ

Газетыр 2016 гъэм дыгъэгъазэм и 19-м Печатым и хуитыныгъэр хъумэнымкіэ Къэбэрдей-Балъкъэр щіыналъэ Іуэху-щіапіэм ПИ № ТУ07-00117-м щіэту ят

Зы илъэсым газетыр 156-рэ къыдокі. (12+)

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым – 42-56-19; унафэщI-редакторхэм - 40-48-54, 40-06-33; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66

Индексыр П 5894 ● Тиражыр 1.625 ● Заказыр №2516

ди хэшіапіэр

360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык къалэ, Лениным и цІэр зезыхьэ уэрам, 5, ебгъуанэ - епщіанэ къатхэр.

Газетым Іэ щытрадзар сыхьэт 18.00-рщ.

«Издательство «Южный регион» ООО-м щытрадзащ. 357600, Ставрополь край, ЕсэнтІыгу къалэ, Никольскэ уэрам, 5-А